

СТЕНОГРАМА

слухань у Комітеті з питань правоохоронної діяльності
на тему: "Діяльність Державного бюро розслідувань, стан виконання
покладених на Державне бюро розслідувань завдань та додержання ним
законодавства, прав і свобод громадянина"

09 грудня 2021 року

Веде засідання голова комітету ІОНУШАС С.К.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги. Я хочу вас привітати всіх на відкритих слуханнях у Комітеті Верховної Ради з питань правоохоронної діяльності, присвячених діяльності Державного бюро розслідувань, стану виконання покладених на Державне бюро розслідувань завдань та додержання ним законодавства, прав і свобод громадянина.

Я хотів би від імені комітету і від себе особисто подякувати всім і кожному з тих, хто присутній, за те, що ви змогли знайти час особисто прийняти участь у цьому заході, а також ті, які не присутні в нашому залі, але присутні онлайн. Я вважаю, що в рамках сьогоднішнього це гарна можливість все ж таки зрозуміти, який стан у нас з цим правоохоронним органом.

Хочу проінформувати присутніх, що комітетські слухання проводяться відповідно до статті 29 Закону України "Про комітети Верховної Ради України", частини п'ятої статті 23 Закону України "Про Державне бюро розслідувань" та на виконання плану роботи нашого комітету на період шостої сесії Верховної Ради дев'ятого скликання.

Слухання проводяться у порядку контрольної функції Комітету з питань правоохоронної діяльності і мають на меті проаналізувати діяльність Державного бюро розслідувань, вивчення стану виконання покладених на Державне бюро розслідувань завдань та додержання ним прав, свобод громадян; обговорити проблемні питання функціонування Державного бюро розслідувань та напрацювання шляхів їх вирішення; забезпечення дієвого парламентського контролю за діяльністю правоохоронних органів в цілому і

Державного бюро розслідувань зокрема. Крім того, під час цих слухань ми зможемо обговорити цілу низку організаційних питань.

Сьогодні у наших відкритих слуханнях беруть участь народні депутати – члени Комітету з питань правоохоронної діяльності; керівний склад Державного бюро розслідувань, а саме виконуючий обов'язки Директора Державного бюро розслідувань Сухачов Олексій Олександрович, заступник Директора Державного бюро розслідувань Соколов Олександр Володимирович; заступник Генерального прокурора Якубовський Максим Вікторович; Голова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Станіслав Іванович Кравченко; заступник міністра юстиції Василик Віталій Валентинович; начальник управління Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України Невмержицький Костянтин Іванович; перший заступник голови Національної поліції України – начальник кримінальної поліції, генерал поліції Кузнецов Михайло Валентинович; Голова Консультативної місії Європейського Союзу в Україні Антті Юхані Хартікайнен та інші представники місії. *(Вислів іноземною мовою).*

Крім того, представники Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, представники міжнародних організацій, Офісу Ради Європи, Координатор Проектів ОБСЄ Amnesty International.

Безумовно, приймає участь громадськість. А також я хочу привітати колег-адвокатів, які також приймають участь у цьому заході.

Шановні учасники слухань, пропоную побудувати нашу роботу згідно з порядком денним та регламентом проведення цього заходу. Так, регламентом передбачається: виступи основних доповідачів до 10-15 хвилин, після цього в нас буде можливість для обговорення, запитань та відповідей. Регламент в обговоренні: виступи – 5 хвилин, для питань – 1 хвилина, для відповіді на питання – 2 хвилини. Таким чином, ми орієнтовно плануємо закінчити наш захід до 14-ї години.

Якщо немає зауважень, шановні колеги, ми можемо розпочинати роботу.

Я хочу відмітити, що Комітетом з питань правоохоронної діяльності вже втретє проводяться відкриті комітетські слухання на тему діяльності Державного бюро розслідувань. І слід нагадати, що Верховною Радою України дев'ятого скликання на початку своєї каденції було розпочато модернізацію всієї системи державного управління задля швидкого, ефективного удосконалення функціонування органів державної влади в Україні, що на той час було нагальним питанням відновлення суспільної довіри до державної влади та, зокрема, до правоохоронних органів.

У межах комплексних заходів щодо реформування існуючої правоохоронної системи та з метою удосконалення правових основ організації та діяльності Державного бюро розслідувань у грудні 2019 року Верховна Рада України прийняла Закон "Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань". Цей закон став не тільки підставою для кардинальних змін принципів роботи Державного бюро розслідувань, а фактично був поштовхом для перезапуску цього органу, що, зокрема, включало оновлення керівного складу та удосконалення структури ДБР.

Проте у процесі роботи Державного бюро розслідувань залишається чимало проблемних питань організації діяльності та функціонування цього правоохоронного органу, певна низка прогалин, що потребують, безумовно, законодавчого вирішення. Але хочу відмітити, що на позаминулому комітеті нами одноголосно, всіма присутніми членами (це 18 народних депутатів), був підтриманий законопроект 5305. Першим автором є Юлія Яцик, вона також з нами присутня онлайн. І така підтримка говорить про те, що дійсно певна співпраця є з Державним бюро розслідувань, є розуміння наших колег народних депутатів про необхідність оновлення законодавства, що регулює діяльність Державного бюро розслідувань.

Крім того, я хотів би відмітити, що на сьогодні було створено та запущено нові правоохоронні органи, повноваження інших перебувають в процесі реорганізації, а отже, існує певна правова невідповідність в частині підслідності кримінальних проваджень органам Державного бюро розслідувань, яка визначена у статті 216 Кримінального процесуального кодексу України.

Крім того, я хотів би зазначити, що останні зміни, які вносились стосовно суб'єктного складу по відношенню до предмету підслідності Державного бюро розслідувань, вносились у 2015 році. Дуже багато змін у законодавстві щодо назви державних органів, щодо підходів з того часу було і прийнято і Верховною Радою, і іншими державними органами. Тому, безумовно, питання врегулювання статті 216 і підслідності щодо суб'єктного складу існує.

Крім того, у цьому контексті пропонуємо всім учасникам обговорити, дійсно, суб'єктний склад, мету розширення суб'єктів, досудове розслідування стосовно яких здійснюється слідчими Державного бюро розслідувань, а також питання дублювання в розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері корупції та військових злочинів.

Загалом актуальним залишається питання внесення комплексних змін до Кримінально-процесуального кодексу України.

Я хочу проінформувати всіх присутніх, що вже разом на базі Комісії з питань правової реформи ми підготували проект змін до Кримінально-процесуального кодексу України, і планується обговорити певні напрацювання ще з колегами – народними депутатами, членами нашого комітету, після чого, можливо, буде він зареєстрований.

Стосовно процесу діяльності Державного бюро розслідувань, ми спостерігаємо активне нарощування його функціональної спроможності, завершення укомплектування слідчих та оперативних підрозділів.

Багато думок від членів Комітету з питань правоохоронної діяльності лунає щодо, так би мовити, золотого балансу слідчих і оперативних підрозділів. Ми зможемо обговорити це питання під час наших слухань. Зараз йде мова про збільшення чисельності територіальних управлінь Державного бюро розслідувань та зміну місцезнаходження деяких з них; надання права носіння та застосування вогнепальної зброї і спеціальних засобів особами рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань. Зараз право використання зброї мають лише працівники спеціального підрозділу фізичного захисту. Посилення незалежності працівників підрозділів внутрішнього контролю. І вважаю, що ці питання ми можемо обговорити під час нашого заходу.

Варто зазначити, що врегулювання більшості з питань вирішується низкою законопроектів, які зараз знаходяться на розгляді Верховної Ради України дев'ятого скликання. Основними з них є проекти законів, я про деякі з них вже говорив, це: про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад діяльності Державного бюро розслідувань (5305), підтриманий комітетом; про внесення змін до деяких законів України (щодо визначення підслідності кримінальних правопорушень, досудове розслідування яких здійснюють слідчі органів державного бюро розслідувань (реєстраційний номер 2560). І вважаю, що ми комітетом в найближчий час повинні попрацювати над цим законопроектом. Також є законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо упорядкування окремих питань пенсійного забезпечення та страхування працівників Державного бюро розслідувань (реєстраційний номер 5818).

Всі ці законопроекти, окрім 5818, прийняті в першому читанні та очікують на розгляд Верховної Ради у другому читанні. І, я сподіваюсь, Верховна Рада зможе їх швидко прийняти.

Рекомендації, направлені до Державного бюро розслідувань, про результати виконання яких ми також хотіли б почути сьогодні на

комітетських слуханнях, були направлені після попередніх слухань у минулому році. Тут є питання виконання стратегічної програми діяльності ДБР, результати проведення аудиту, ревізії фінансово-господарської діяльності, перевірка встановлення судами фактів незаконних звільнень працівників ДБР, участь Державного бюро розслідувань у формуванні і реалізації державної політики у сферах кримінальної юстиції та протидії злочинності.

Крім того, безумовно, цікавлять нас питання розвитку ІТ-інфраструктури, кібербезпеки, стан досудового розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних з перешкоджанням проведення мирних акцій протесту, які відбувалися у місті Києві та інших містах України під час Революції Гідності; забезпечення автономності Державного бюро розслідувань в питаннях досудового розслідування та оперативно-розшукової діяльності.

Крім того, безумовно, хотілось би почути ситуацію з кадровими питаннями в Державному бюро розслідувань, оскільки про це йшла мова на минулих скликаннях.

Про баланс оперативних слідчих підрозділах ми вже говорили. Безумовно, громадськість буде цікавити формування Ради громадського контролю, початок роботи Дисциплінарної комісії, Науково-консультативної ради. Ну і, безумовно, якщо ми кажемо про прозорість і відкритість для суспільства, впевнений, що представники Державного бюро розслідувань зможуть нам розказати про це.

Завершуючи вступну частину, хочу висловити сподівання, що комітет стане тим майданчиком, де всі учасники слухань зможуть, обмінюючись власними думками і досвідом, обговорити актуальні питання, які зможуть бути основою для подальшої роботи, як законодавчої, так і практичної, Державного бюро розслідувань.

За результатами сьогоднішніх слухань та дискусій ми плануємо розробити ряд рекомендацій Державному бюро розслідувань, іншим органам державної влади та їх посадовим особам.

Я хочу всім присутнім побажати плідної роботи та запросити до слова першого доповідача - Олексія Олександровича Сухачова, виконуючого обов'язки директора Державного бюро розслідувань.

Будь ласка, вам слово.

СУХАЧОВ О.О. Дякую за надане слово. Дякую, пане головуєчий.

Перш за все хочу привітати всіх присутніх, шановного пана голову, шановних народних депутатів. І свій виступ хотів би почати з того, що всі попередні зауваження за наслідками попередніх слухань в комітеті, за наслідками звітування в парламенті були враховані керівництвом Державного бюро розслідувань та зрушені з місця, є певні здобутки та результати, про які сьогодні я буду вас інформувати.

Тому починаю свій виступ з того, що дякую за запрошення до участі у чергових комітетських слуханнях та можливість відкрито продемонструвати реальні кроки на шляху інституційного становлення Державного бюро розслідувань, а також обговорити нагальні питання щодо вдосконалення його діяльності.

Напрацьовані за результатами минулих комітетських слухань рекомендації використані нами під час організації роботи Державного бюро розслідувань, що сприяло підвищенню ефективності його діяльності. Передусім повноцінно запрацювали слідчі та оперативні підрозділи у кожному обласному центрі. Більш наглядно пропоную переглянути у короткому відеофайлі. Будь ласка, увага на екран.

(Трансляція відеозапису)

Дякую за вашу увагу. Продовжуємо далі.

Запуск відокремлених регіональних підрозділів дозволив бюро запровадити системну та комплексну роботу в межах нашої компетенції щодо захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави. Насамперед це протидія катуванням, вчиненими працівниками правоохоронних органів. Для належного реагування на факти жорсткого поводження із громадянами ми визначили підрозділи центрального апарату та територіальних управлінь, які спеціалізуються виключно на розслідуванні вказаної категорії правопорушень. До них увійшли найбільш досвідчені слідчі. У результаті кількість скерованих обвинувальних актів за 11 місяців поточного року вже перевищило показник всього минулого року і становить 103 провадження щодо 149 осіб.

Враховуючи таку тенденцію, ми зробили додатковий акцент на поглибленні взаємодії з державними інститутами, а саме: укладено меморандум про співпрацю з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини; поінформовано Офіс Генерального прокурора, Міністерство юстиції та правоохоронні органи щодо започаткування спільних превентивних заходів з метою усунення причин виникнення та тривалого існування вказаної проблеми.

Розповідаючи про факти перевищення службових повноважень правоохоронцями, зокрема катування затриманих, хотів би окремо зупинитися на стані розслідування злочинів стосовно учасників акцій протесту у 2013-2014 роках. Для Державного бюро розслідувань розкриття злочинів, пов'язаних з цими трагічними подіями, та притягнення винних до відповідальності є справою честі.

За останній рік слідчі управління у справах Майдану значно просунулися у розслідуванні злочинів стосовно учасників акцій протесту. За 11 місяців цього року було повідомлено 54 підозри та направлено до суду 32 обвинувальних акти стосовно 146 осіб. Хотів би акцентувати вашу увагу, що

після передачі справ Майдану до ДБР динаміка та результати розслідувань збільшились майже утричі.

Підкреслю, завершено досудове розслідування щодо колишнього Президента Віктора Януковича і дев'яти колишніх високопосадовців, які 18-20 лютого 2014 року організували силову протидію мітингувальникам у центрі столиці із застосуванням фізичного насильства. Оскільки ці особи з 2014 року переховуються від органів слідства і суду, розслідування здійснювалось за спеціальною (заочною) процедурою. Наразі стороні захисту повідомлено про завершення слідства та надання доступу до матеріалів досудового розслідування, після чого обвинувальний акт буде скеровано до суду для вирішення питання про заочний розгляд справи.

Серед інших завдань, на які не менш очікує суспільство, слід віднести протидію корупції та зловживанням у будь-якій сфері життєдіяльності нашої держави. Законом визначено, що у підслідності ДБР знаходяться злочини, вчинені найвищими посадовцями, суддями, працівниками правоохоронних органів, а також військові злочини. По суті, це люди, які формально мають можливість впливати на перебіг кримінального провадження та уникати покарання. Але впродовж цього року ми довели, що навіть керівникам міністерств та відомств не уникнути покарання, якщо скоїли корупційні чи інші злочини. Лише за 11 місяців поточного року ДБР оголосило підозру двом заступникам міністра, шести посадовцям категорії "А", п'яти народним депутатам, 33 співробітникам Служби безпеки, 21 прокурору, восьми суддям. До суду направлено більше трьох тисяч обвинувальних актів стосовно 3 700 осіб. Корупція чиновників та правоохоронців фактично лежить в основі більшості злочинів в економічній, бюджетній, екологічній та військовій сферах. У бюджетній сфері це діяльність посадовців, які заради власної наживи виснажують фінансові ресурси держави, та правоохоронців, які закривають очі на таку діяльність. На митниці це масштабні схеми контрабанди, які неможливо реалізувати без участі посадовців та

правоохоронців. Екологічної сфери стосуються незаконні рубки лісу та видобуток корисних копалин, забруднення атмосфери та водних ресурсів, незаконний промисел, що нерідко є наслідком свідомих дій правоохоронців та інших контролюючих органів, які мали б захищати довкілля. На цьому питанні зупинюсь детальніше.

За результатами досудового розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля у 2021 році повідомлено про підозру 185 особам, направлено до суду 96 обвинувальних актів стосовно 188 осіб. Розмір встановлених збитків тільки у направлених до суду кримінальних провадженнях склав понад 238 мільйонів гривень.

На перший погляд, це звичайна статистична інформація. Однак це не зовсім так. Майже 67 відсотків цих злочинів скоєні працівниками Державної лісової охорони. Тому ми провели відповідне аналітичне дослідження та розробили пропозиції щодо усунення причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень у лісогосподарській галузі, які скеровано до уряду. А враховуючи, що екологічні злочини носять системний характер та загрозу руйнування екологічного балансу довкілля, саме за ініціативи ДБР створено міжвідомчу робочу групу з питань протидії порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Що стосується протидії контрабанді. Теж пропоную звернутися до статистики. Продовжуючи системну роботу на вказаному напрямі, протягом цього року викрито 266 фактів незаконного переміщення товарів через державний кордон та повідомлено про підозру 114 особам, серед яких 66 працівників Державної митної служби та 27 військовослужбовців Державної прикордонної служби. До суду направлено 102 обвинувальних акти, загальна сума збитків за якими становить понад 167 мільйонів гривень.

Найбільше незаконне переміщення товарів відбувається на так званих стратегічних митницях, таких як Київська, Одеська, Львівська, Чернівецька, Закарпатська, Волинська. Ми чудово розуміємо, що ефективніше

попереджати, ніж розслідувати, злочини, тому запровадили комплекс превентивних заходів, які включають моніторинг ризикових оформлень та оперативне реагування спільно з підрозділами Державної митної служби України. Вказані заходи позитивно вплинули на динаміку надходжень коштів до державного бюджету. Це робота не тільки Державного бюро розслідувань, це спільна взаємодія зі всіма правоохоронними органами, у тому числі з Державною митною службою України.

Як видно на слайді, протягом січня-листопада поточного року спостерігають збільшення надходжень до імпорту товарів на всіх стратегічних митницях. Крім того, виявлена та припинена схема обходу контрабандистами санкцій Ради національної безпеки та оборони та перерозподілу контрабандних потоків. Відповідні інформаційно-аналітичні матеріали були підготовлені та направлені на адресу Офісу Президента України, Прем'єр-міністра України, Ради національної безпеки та оборони, Національного банку України та інших компетентних органів державної влади.

Також Державне бюро розслідувань продовжує ретельно розслідувати кримінальні правопорушення у військовій сфері, які несуть загрозу національному суверенітету та безпеці громадян, завдають збитки державному бюджету України. Ці злочини підпадають під значну кількість статей Кримінального кодексу України: від недбалого ставлення до військової служби, до розкрадання боєприпасів та знищення або розкрадання військового майна. До цієї категорії належать резонансні розслідування вибухів на військових складах, виготовлення неякісної військової техніки, що підриває обороноздатність країни, яка воює, постачання військовим продуктів неналежної якості, махінації з будівництвом житла для військовослужбовців.

Розмір встановлених збитків у вже направлених до суду кримінальних провадженнях становить понад 100 мільйонів гривень. Ця сума буде набагато

більшою, оскільки до кінця року ДБР планує направити до суду ще низку кримінальних проваджень щодо військових злочинів, серед яких постачання Збройним Силам України неякісної техніки із встановленими збитками державі у розмірі 444 мільйони гривень.

У той же час, хочу зазначити, незважаючи на постійну загрозу затримання та кримінальної відповідальності, чиновники продовжують зловживати службовим становищем та порушувати закон. Це відчуття безкарності та вседозволеності – неприпустимий рудимент минулого, який потрібно безжально та системно викорінювати. Для цього необхідно застосувати весь спектр правових інструментів. Серед них ми розглядаємо можливість реалізації інституту визнання необґрунтованих активів та їх стягнення в дохід держави.

У липні цього року в системі Державного бюро розслідувань створено відповідний підрозділ та налагоджено співпрацю зі Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою та Національним агентством з питань запобігання корупції, яка вже дає практичні результати. Так, за матеріалами та за сприяння Державного бюро розслідувань прокурорами САП подано позов стосовно одного із народних обранців про визнання набутих ним активів необґрунтованими у розмірі 2,7 мільйона гривень.

Питання встановлення економічних збитків та їх відшкодування є одним із головних завдань досудового розслідування. Так, статистичні дані свідчать, що за 11 місяців поточного року сума відшкодованих збитків вже перевищує цей показник минулого року у 2,6 разів. Це стосується і арештованого майна у направлених до суду кримінальних провадженнях, де показник цього року більший, ніж минулого, у чотири рази. А у співпраці з Національним агентством з розшуку та менеджменту активів передано до його управління рухоме та нерухоме майно рекордною вартістю майже 1 мільярд 800 мільйонів гривень.

Державне бюро розслідувань робить акцент на співпрацю та взаємодію з іншими державними інституціями. Цього року укладено, як вже казав, меморандум з Уповноваженим Верховної Ради з прав людини, розроблено та прийнято спільні накази щодо організації взаємодії з питань фінансового моніторингу, виявлення та розшуку активів, доступу до інформаційно-телекомунікаційних ресурсів та інше. З метою професійного розвитку укладено Меморандум про співпрацю з навчальними закладами та установами, серед яких Київський національний університет імені Тараса Шевченка та Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого.

У межах міжнародного співробітництва встановлено та розвиваються партнерські стосунки з Федеральним бюро розслідувань Сполучених Штатів Америки, Національною службою захисту Угорщини, Національним агентством боротьби зі злочинністю Словацької Республіки, Генеральною інспекцією сил безпеки Чеської Республіки, з якою, до речі, у жовтні цього року укладено Меморандум про співробітництво.

На сьогодні нашими партнерами виступають 23 правоохоронні органи іноземних держав. Не виключенням є розвиток якісної комунікації з громадськістю, в межах якої ми робимо акцент на відкритості і прозорості своєї діяльності для суспільства та сприяємо здійсненню демократичного цивільного контролю.

З січня 2021 року розпочала повноцінну діяльність Рада громадського контролю, яка систематично проводить свої засідання, які супроводжуються онлайн-трансляціями в мережі Інтернет. Крім того, почала свою діяльність Дисциплінарна комісія ДБР, до складу якої входять три представники Ради громадського контролю, що дозволяє приймати об'єктивні та прозорі рішення про наявність чи відсутність дисциплінарного проступку.

На виконання вимог закону забезпечується безперебійне інформаційне наповнення своїх офіційних медіаресурсів, таких як вебсайт, сторінки в соціальних мережах та месенджери. Щомісяця у форматі відкритого листа до

родин Героїв Небесної сотні та громадськості здійснюється інформування про стан досудового розслідування злочинів, вчинених у зв'язку з масовими протестами у 2013-2014 роках.

Шановні народні депутати, шановні присутні, наведені окремі показники діяльності Державного бюро розслідувань свідчать, що ДБР утверджується як ефективний правоохоронний та незалежний орган. За цим процесом стоїть щоденна командна робота професійних та рішучих людей, яка вже укомплектована на 92 відсотки, тривають конкурси на заповнення вакантних посад.

Водночас потребують вирішення проблемні питання насамперед, що постали у ході практичного застосування нашого профільного закону, в тому числі щодо збільшення граничної чисельності, соціального захисту, пенсійного забезпечення.

І тому, користуючись нагодою, хотів би ще раз подякувати комітету за підтримку законодавчих ініціатив щодо удосконалення правових засад діяльності Державного бюро розслідувань, оскільки переконаний, що ухвалення розроблених з вами законодавчих змін позитивно вплине на інституційне становлення ДБР та сприятиме підвищенню ефективності виконання покладених на нього завдань на користь народу України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексій Олександрович, за цей ґрунтовний виступ, ґрунтовну доповідь. Я впевнений, що у наших колег і всіх присутніх будуть деякі питання до вас, вони зможуть задати ці питання у відповідному по регламенту блоці питань.

А зараз я хотів би запросити до слова Максима Вікторовича Якубовського, заступника Генерального прокурора. Будь ласка, Максим Вікторович, вам слово.

ЯКУБОВСЬКИЙ М.В. Дякую, Сергію Костянтиновичу.

Шановні народні депутати, присутні, сьогоднішні комітетські слухання присвячені дійсно важливим питанням, спільне обговорення яких є запорукою підвищення ефективності виконання покладених на відомство повноважень щодо здійснення досудового розслідування та процесуального керівництва ними, мова йде перш за все про Державне бюро розслідувань і органи прокуратури.

Зважаючи на широке коло кримінальних правопорушень, які вчиняються суб'єктами, віднесеними до підслідності Державного бюро розслідувань, злагоджене виконання цих повноважень має надзвичайне значення для утвердження законності і правопорядку у державі.

З часу проведення минулорічних комітетських слухань органи прокуратури та Державного бюро розслідувань суттєво підвищили рівень взаємодії і ефективність спільної роботи. Не в останню чергу цьому сприяло виконання визначених профільним комітетом рекомендацій, наданих за результатами минулорічних слухань.

Насамперед відбулися суттєві структурні зміни як в органах ДБР, так і в органах прокуратури. Зокрема, у складі семи територіальних управлінь ДБР у кожній області запрацювали окремі слідчі та оперативні відділи, що сприяло більш швидкому та якісному реагуванню на вчинення кримінальних правопорушень.

Генеральним прокурором 30 вересня поточного року видано Наказ "Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні", яким з огляду на специфіку кримінальних проваджень, підслідних ДБР, запроваджено відповідну спеціалізацію прокурорів.

Її запроваджено і в обласних прокуратурах, до компетенції яких віднесено здійснення процесуального керівництва у кримінальних провадженнях слідчих територіальних управлінь ДБР.

Підвищенню рівня взаємодії між відомствами сприяла ефективна реалізація Офісом Генерального прокурора повноважень щодо координації діяльності правоохоронних органів, у тому числі ДБР, у сфері протидії злочинності. Особливу увагу приділено протидії кримінальним корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням, незаконному переміщенню товарів через державний кордон та порушення митного законодавства, кримінальним правопорушенням проти довілля та пов'язаним з незаконним обігом зброї, боєприпасів, вибухових речовин, а також наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, торгівля людьми.

Аналогічні наради із розробленням відповідних заходів, їх спільної реалізації проводились і обласними прокуратурами із залученням керівництва територіальних управлінь ДБР.

Трошки зупинюся на конкретних результатах роботи ДБР спільно з прокуратурою, які Олексій Олександрович вже озвучував, але все ж таки з процесуальної точки зору. Упродовж 11 місяців у провадженні слідчих ДБР перебувало 54 тисячі кримінальних проваджень. Це на третину більше, ніж за аналогічний період минулого року. З направлених до суду в цьому році 3 342 кримінальних проваджень, я би відмітив зростання вдвічі проваджень про кримінальні правопорушення, вчинені організованими групами і злочинними організаціями, суттєве зростання направлених до суду кримінальних проваджень про правопорушення, вчинені у бюджетній сфері. На 14 відсотків зросла кількість скерованих до суду обвинувальних актів за кримінальними провадженнями, розслідуваними слідчими ДБР, щодо працівників правоохоронних органів. Це і 393 співробітники Національної поліції, 81 – Державної прикордонної служби і 70 митників, 29 працівників Служби безпеки, 19 співробітників прокуратури, один співробітник Національного антикорупційного бюро, ну, і для балансу один співробітник Державного бюро розслідувань. *(Шум у залі)* І це нормально, система має самоочищуватись.

Також у цей період до суду направлено 27, що майже в два рази більше минулорічного показника, обвинувальних актів щодо професійних суддів. Чотири провадження направлено стосовно працівників державної служби категорії "А". З урахуванням того, що в нас по державній статистиці таких державних службовців 180 по всій країні, то чотири в цьому році притягнуті до відповідальності і вже предстали перед судом.

У попередній доповіді ви почули про напрямки роботи Державного бюро розслідувань, і я це можу підтвердити, що стосується подій під час Революції Гідності. Дійсно, впродовж поточного року 24 обвинувальні акти стосовно 33 осіб уже направлені до суду, ще у 63 кримінальних провадженнях цієї категорії 129 особам повідомлено про підозру лише в цьому році.

Активно використовується слідчими разом з прокурорами інститут заочного досудового розслідування, можливість якого надана народними депутатами нам у цьому році, в травні місяці. Як результат, закінчено розслідування у надзвичайно великому кримінальному провадженні стосовно колишнього Президента України та ще дев'яти найвищих посадових осіб держави, яке в своєму обсязі налічує 1019 окремих злочинів. Зараз півтори тисячі томів цього кримінального провадження надані стороні захисту та потерпілим для ознайомлення.

Окремої уваги заслуговують вжиті заходи, спрямовані на забезпечення ефективного розслідування фактів неналежного поведіння із затриманими особами та особами, які тримаються під вартою або відбувають покарання, про що ви також чули в попередній доповіді. Але я підкреслюю, що за ініціативи Офісу Генерального прокурора 28 жовтня поточного року розпорядженням Кабінету Міністрів схвалено стратегію протидії катуванням у системі кримінальної юстиції і затверджено план заходів з її реалізації. Зокрема, планом передбачено утворення у структурі обласних прокуратур центрального апарату і територіальних управлінь ДБР підрозділів, які

спеціалізуються виключно на розслідуванні фактів неналежного поведіння із затриманими особами та особами, які тримаються під вартою або відбувають покарання. Створення зазначених підрозділів із визначенням конкретної спеціалізації сприятиме більш ефективному та швидкому здійсненню досудового розслідування кримінальних правопорушень даної категорії, особливістю розслідування яких є проведення слідчих розшукових дій на початковому етапі.

Також Офісом Генерального прокурора спільно з судово-медичними експертами Міністерства охорони здоров'я України розроблено проекти карти первинної фіксації зовнішніх ушкоджень, інструкції щодо заповнення такої карти та відповідні зміни до порядку інформування територіальних підрозділів ДБР у разі фіксації медичними працівниками тілесних ушкоджень, що можуть свідчити про вчинення катувань та інших форм неналежного поведіння з боку працівників правоохоронних органів. Наразі ці документи перебувають на затвердженні в Міністерстві охорони здоров'я України.

Завдяки вжитим заходам слідчими ДБР за процесуальним керівництвом прокурорів у поточному році до суду вже скеровано 103 обвинувальних акти з обвинуваченням працівників правоохоронних органів щодо застосування катувань та іншого порушення прав громадян.

Окремо звернуто увагу на правопорушення проти довілля. Про це ви також чули. І лише один приклад наведу, що в цьому році розслідувано 12 кримінальних проваджень за обвинуваченням 42 осіб в сфері незаконного використання природних ресурсів, у тому числі кримінальне провадження щодо 27 учасників організованої злочинної групи.

Разом із позитивними напрацюваннями хотів би трошки зупинитись на окремих проблемних моментах, які, я вважаю, є в діяльності на цьому напрямку.

Перше, про що вже говорили і народні депутати, і буде неправильно, мабуть, і мені не сказати про це, що з 3 377 кримінальних проваджень, які направлені обвинувальні акти до суду в цьому році, з січня по грудень, по 1 грудня, 1 934, тобто 57 з лишнім відсотків, – це кримінальні провадження, які стосуються військовослужбовців і ухилення, різних форм ухилення від військової служби, так звані статті 407, 409 Кримінального кодексу.

Треба розуміти, що в будь-якому випадку, особливо в воюючій країні, це проблемне питання, на яке має правоохоронна система давати відповідь і притягати до відповідальності таких військовослужбовців, бо інакше ми втратимо військову дисципліну. Але тут я би поставив питання, про яке ми вже проговорюємо, що, можливо, для того, щоб дати можливість ДБР зосередитись на більш важливих кримінальних правопорушеннях, для яких, в принципі, вони і створювались, можливо, в створенні військової поліції передача такої категорії справ до їх компетенції буде виходом із цієї ситуації, бо реально 57,3 відсотки навантаження на слідчих ДБР складає саме ця категорія.

Проблемним, на мій погляд, є і питання організації роботи оперативно-розшукових підрозділів ДБР, оскільки за цей рік при укомплектованості, ви бачили, 92 відсотки оперативними підрозділами ДБР заведено 17 оперативно-розшукових справ, з них три - по військовій категорії, 14- по лінії інших злочинів. При тому, що є і проблематика з розшуку зараз по підслідності, по категорії підслідності ДБР знаходиться понад 12 тисяч військовослужбовців у нас. Ці оперативно-розшукові справи знаходяться зараз у провадженні в органів поліції. І до цього часу органи ДБР жодної цієї справи для себе в компетенцію не взяли. З цих 17 кримінальних проваджень, з 17 оперативно-розшукових справ було до суду подано 52 клопотання про проведення негласних розшукових слідчих дій, і вже в трьох випадках навіть відмовлено.

Ще з точки зору проблематики, вже стратегічної, я би сказав про судову практику, яка зараз вибудовується, на жаль, в судах місцевих. Наприклад, невизнання статусу працівника правоохоронного органу для працівників митниці чомусь. Хоча це суперечить практиці Верховного Суду, але суди першої інстанції вже почали, чомусь, не визнавати митників правоохоронцями, в результаті чого виносять рішення про зобов'язання передати розслідування від органів ДБР до Національної поліції. Я вважаю, що виходом з цієї ситуації було б все ж таки на законодавчому рівні визначення поняття і переліку правоохоронних органів в державі, або конкретних критеріїв, які відносять той або інший державний орган до правоохоронного.

І просив би народних депутатів звернути увагу на проект внесення змін до Кримінального процесуального кодексу в частині забезпечення реалізації функцій прокуратури (№ 3009-а), який сьогодні не згадувався, який, ми вважаємо, дасть ДБР додаткові можливості щодо компетенції і можливості зосередитись на більш значних кримінальних правопорушеннях.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Вікторович.

Впевнений, у колег будуть питання. Але хочу зразу відмітити, на що я звернув увагу. Коли Олексій Олександрович казав про притягнення до відповідальності колишнього Президента України Віктора Януковича, він казав про вісім високопосадовців, а ви казали про дев'ять. *(Шум у залі)*

А, дев'ять. Зрозуміло.

ЯКУБОВСЬКИЙ М.В. Суму маємо чітку 10.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І впевнений, що у наших колег будуть питання щодо потенційного притягнення народних депутатів до кримінальної

відповідальності, про які ви говорили, якщо я не помиляюсь, п'ять. Оскільки притягнення до відповідальності, набрання вироком законної сили є підставою для позбавлення мандату. Тому, впевнений, до цього буде особлива увага і в розділі питань будуть питання.

Ви казали про судову практику про невизнання статусу митниці правоохоронним органом. І, мені здається, дуже доцільним зараз буде надати можливість для виступу Станіславу Івановичу, голові Касаційного кримінального суду України. Кравченко Станіслав Іванович, ви онлайн?

КРАВЧЕНКО С.І. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже вам дякую за те, що знайшли у перерві можливість приєднатися до слухань.

Будь ласка, вам слово.

КРАВЧЕНКО С.І. Дякую, колеги, за надану можливість виступити, бо для Верховного Суду, зокрема для системи кримінальної юрисдикції, підняті питання надзвичайно важливі.

Перш ніж перейти до тих питань, які вже є озвучені, відповідно є дискусія, я хотів би поговорити трошки про загальні речі.

Перше, що становлення правоохоронного органу, а саме ДБР, відбулося, в цьому немає ніякого сумніву. Більше того, хотів би зазначити, що, за моїми спогляданнями, якщо організовується нова структура, фактично це три роки - той період, коли закінчуються організаційні моменти і починається справжня робота, то якраз саме той час. Правда, трохи насторожує той факт, що у нас керівник органу має статус виконуючого обов'язки. Я думаю, кожен присутній розуміє, що одне питання, коли ти керуєш на постійній основі, а друге статус в.о. Але це не входить до моєї

компетенції, це більше побажання, щоб всі такі організаційні процедури були завершені.

Участь Верховного Суду у становленні. Наскільки могли, допомагали розуміючи державницькі підходи, і тому, що орган повинен бути сформований. І надавали підтримку в організаційних заходах, зокрема, коли формувалась структура ДБР, ви знаєте, в первинному визначенні, що і слідчі підрозділи знаходяться тільки там, де знаходиться апарат територіального управління, а це чотири або і п'ять областей, територія надзвичайно велика. І відповідно до процесуального законодавства, виходячи з принципу підслідності, добиратись до суду, чи із того місця, де проводяться слідчі дії, було надзвичайно складно. І на звернення керівництва ДБР Верховним Судом була організована робота таким чином і проведені відповідні роз'яснення, що там, де в областях, де сформовано слідчий підрозділ з відповідним номером, там суди приймають ці провадження, розглядають. І це питання усунуто на стадії слідства, вже працює, і вже навіть нарікань з цього приводу немає. Тобто можемо констатувати факт, що орган працює, суди забезпечують належну роботу.

З приводу проблем, які побачили. От в звіті багато звучало цифр, в тому числі називались і проблемні питання по визначенню. Але якось, на мій погляд, вони не зовсім виділені, і звідси, мабуть, недостатнє розуміння важливості питання.

Про що ведеться мова? От у статистиці наведена велика кількість щодо притягнення до відповідальності працівників лісової охорони. Тут би хотів звернути увагу на статтю 216 Кримінального процесуального кодексу, яка визначає, що підслідність щодо працівників правоохоронного органу. А от ми можемо зараз визначити, що працівник лісової охорони – це працівник правоохоронного органу?

Таке саме ми побачили, коли були питання по МЧС. Добре, якщо це розслідує пожежу, а якщо це пожежник, який гасить ту пожежу? І в багатьох

це сервісні центри по наданню адміністративних послуг і інші, інші, інші. А проблема насправді, ми про неї говорили фактично рік тому назад, і я дуже просив тоді звернути увагу на ці обставини, що поки в законі не буде чіткого визначення, хто ж такий є працівник правоохоронного органу, будуть у нас проблеми і на митниці, і по лісовій охороні, і по іншому. Бо на сьогоднішній день ми маємо тільки загальний закон, який має назву - про соціальний захист працівників правоохоронних органів, але на його використання ми фактично не можемо посилатися. Чому? Бо в самому законі вказано, що термінологія тільки саме для цього закону, тобто для соціального захисту. І віддавати у кожному випадку на розсуд судді чи слідчому, являється це працівник правоохоронного органу, чи ні? А далі по наслідках.

Минулий рік у Верховному Суді досить велике і гостро стояло питання розмежування підслідності. У нас уже достатня кількість правоохоронних органів, вони часто конкурують між собою. І тому стало питання: а чи може, скажімо, поліція брати на підслідність справи, які 216 статтею визначені, що це підслідність НАБУ, ДБР, СБУ або інших? Очевидно, ні.

А тоді виникає для суду питання: а що ж робити, якщо слідство проведено, можливо, і все правильно, але зовсім не тим органом? І фактично ми маємо вже прецедентну практику, що суди казали: якщо не той слідчий, значить, може бути навіть місце по встановленню виправдувального вироку. Оце результати роботи. Тому треба говорити про чітке регулювання цих речей.

Ну і зараз ще про одну річ, яка, ну, загалом зовсім неприємна для судів. Зараз навіть у статистиці як досягнення прозвучало аж 27 обвинувальних актів, які направлені щодо професійних суддів до суду. Ну, хотів би бути обережними нам зі статистикою, щоб у нас не було, що заради статистики ми рахуємо кількість підозр і обвинувальних актів. Тут, мабуть, все-таки треба орієнтуватись на судові рішення, на обвинувальні або на виправдувальні вироки. Це буде важливий момент. Бо якщо говорити за суддів, ну, всі ви

знаєте, що якщо говорити за 368-му, за 368-2, за 369-у, на жаль, і це явище у судах існує, то вони на сьогоднішній день підслідні НАБУ і в них своя статистика. І це дійсно для нас проблема, і ми думаємо, як покращити ситуацію, я думаю, загалом в державі.

А що ж являють собою ці 27 обвинувальних актів, які зараз названі? А я вам скажу, що являють. Це та проблема, яка була повністю з 375 статтею. І рішення Конституційного Суду, яке фактично набуло рік тому, про те, що ця норма є неконституційною, насправді нічого не змінило. І, як ми бачили, для прикладу, я думаю, пам'ятають статистику, кого це питання цікавило, щотриз тисячі внесено в реєстр заяв щодо суддів, а на виході за три роки тільки сім. Тобто проведена величезна робота, виплачена заробітна плата і таке інше, а ось такий результат.

І на сьогоднішній день із того, що ми бачимо, якраз і ведеться про те мова, що суд або до постановлення рішення, часто по цивільній справі, іноді навіть про стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг, не встиг ще розпочати провадження по справі - уже йде до слідчого ДБР і пояснює, а чому він зробив ту дію, а чому він не зробив іншу дію. Ну, і другий момент - уже якби помста судді за прийняте рішення, де фактично він повинен йти пояснити кожен свій крок. Ну, особисто я бачив такі речі, де слідчий ДБР оцінює, каже: ось він при надходженні позову по цивільній справі звільнив від сплати судового збору, в це зробили неправильно, значить, ось, будь ласка, у вас уже зловживання.

Але я думаю, що сьогодні на такому поважному зібранні мені не хотілось би просто констатувати факти, а говорити про причини, які виникають. Знову ж таки, я думаю, що ці причини у законодавстві. Очевидно, нам треба подивитись і на норму 214, яка викладена недостатньо вдало, і фактично, якщо будь-яка особа щодо будь-кого з нас напише заяву, що ми сьогодні щось не так із вами робимо, то доведеться проводити перевірку, допитувати, опитувати і фактично вчиняти слідчі дії, можливо,

для того, щоб навіть завершити процес того провадження, яке внесено в реєстр.

Які підходи до цього можуть бути, ми теж уже із вами неодноразово говорили. Очевидно, потребує інша конструкція 214-ї. Очевидно, потребує доповнення 216-ї у тих випадках, якщо один правоохоронний орган починає слідчі дії і робить це обґрунтовано, а далі подальша кваліфікація вказує на те, що це інша кваліфікація і інший правоохоронний орган повинен завершувати, то повинно бути більш чітке регулювання.

Час я свій вичерпав. І ще такий момент. На жаль, я не міг до вас сьогодні прийти особисто, день судових засідань, і невдовзі я змушений повернутись в залу суду, то якщо є якісь запитання, то, будь ласка, хотів би відповісти на них зараз.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за можливість все ж таки прийняти участь у нашому заході, Станіслав Іванович.

Для себе я відмітив, що є проблеми з законодавчим врегулюванням терміну "працівник правоохоронного органу". Безумовно, я повністю з вами погоджуюсь, що необхідно нам переглянути все ж таки питання щодо 214-ї, і такі лунають думки і з боку науковців, і з боку практиків. Питання щодо 216-ї, врегулювання процедури все ж таки і доповнення щодо того, що в процесі може бути встановлено, що ця справа буде підслідна іншому органу з метою забезпечення все ж таки притягнення особи до відповідальності і уникнення за формальними підставами вироків виправдувальних, я для себе це відмітив.

КРАВЧЕНКО С.І. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо не буде заперечень, у зв'язку з проханням Станіслава Івановича і необхідності прийнятті участі у судових засіданнях, можливо, у колег будуть по хвилині питання.

Якщо ні, ми завжди вас раді бачити офлайн в нашому комітеті. Я впевнений, що оскільки ми напрацьовуємо проект новий Кримінально-процесуального кодексу, ми зможемо з вами на різних майданчиках поспілкуватися щодо практичних аспектів, безумовно, судової практики. Тому що я як адвокат повністю з вами погоджуюсь, що ми повинні казати про вироки, як обвинувальні, так і виправдувальні.

Дякую вам за те, що ви прийняли участь. Я от побачив одне питання до вас. Григорій Миколайович Мамка, заступник голови комітету, представник "Опозиційної платформи – За життя".

МАМКА Г.М. Доброго дня, Станіслав Іванович.

КРАВЧЕНКО С.І. Добрий день!

МАМКА Г.М. А скажіть, будь ласка, правоохоронні органи взагалі до всіх ланок судів звертаються щодо проведення якихось взаємозвірок, якихось перепроверок, співставлення інформації в кінці року чи на протязі року?

КРАВЧЕНКО С.І. Григорій Миколайович, дякую за запитання. Ні. І це дуже погано...

МАМКА Г.М. Дякую вам велике, Станіслав Іванович. Дякую. Достатньо. Мені цього достатньо, для наступних задання питань. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію Григорія Миколайовича. Дійсно, потрібно узгоджувати, координувати роботу таким чином, щоб все ж таки за

формальними підставами потім в суді не були виправдувальні вироки. І це стосується не тільки звичайних людей, а також представників правоохоронних органів, народних депутатів.

Дякую, Станіслав Іванович. Дякую вам за участь.

КРАВЧЕНКО С.І. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми переходимо до наступного виступаючого. Ми погодили з нашою колегою Юлією Григорівною, у зв'язку з тим, що є прохання від нашого колеги з Консультативної місії Європейського Союзу, трошки змінити порядок виступів. Ми, безумовно, прислухаємося до вашого побажання.

І зараз я хочу надати можливість для виступу Голові Консультативної місії Європейського Союзу в Україні Антті Юхані Хартікайнен. Будь ласка.

АНТТИ ЮХАНІ ХАРТИКАЙНЕН. Шановний голово комітету, пане Іонушас, шановні члени комітету, пані та панове! Дякую за запрошення взяти участь у цьому дуже цікавому слуханні.

По-перше, дозвольте мені підкреслити, наскільки важливим є Державне бюро розслідувань з погляду загальної архітектури або структури всієї правоохоронної системи України. І я вважаю, що навіть сьогодні, на сьогоднішній зустрічі ми відмітили, що тепер значення ДБР ще більше зростатиме. І запланована реформа Служби безпеки України, можливо, матиме значущий вплив і значення для цього завдання. І, враховуючи важливий мандат Бюро, принципове значення має те, щоби ДБР працювало незалежно, без політичного втручання. В цьому сенсі надзвичайно важливо забезпечити належний нагляд за діяльністю ДБР. Це стосується і парламентського нагляду, як от сьогоднішні слухання, а також належне функціонування Ради громадського контролю при ДБР, створення якої

Консультативна місія ЄС підтримувала наданням консультацій в минулому. Але також має бути система внутрішнього контролю у відомстві, і наша місія хотіла б надавати підтримку у розробці такого ефективного механізму внутрішнього контролю в ДБР.

І інше питання, яке має неабияке значення, - це належна комунікація з громадськістю, оскільки ДБР має бути відомством, що характеризується прозорістю, підзвітністю, користується довірою з боку суспільства. І, звісно, ми також маємо намір підтримувати ДБР у розвитку комунікаційної стратегії Бюро. Також для того, аби забезпечити підвищення ефективності і незалежності Бюро, ми плануємо підтримувати ДБР у розвитку його аналітичного потенціалу. Ми також значною мірою зацікавлені у тому, щоб надавати підтримку ДБР у форматі проведення тренінгів з розвитку управлінських та лідерських навичок персоналу. А також ми активно залучені у реалізацію поточного проекту від Європейського Союзу PRAVO Police. Названий проект спрямований на модернізацію технічного обладнання ДБР та розвиток професійних навичок його співробітників. В рамках цієї ініціативи Європейський Союз надає технічну підтримку загальною вартістю майже 2 мільйони євро.

Також, що стосується питання ухвалення бюджету Верховною Радою для цього відомства, я хотів би підкреслити важливість питання забезпечення достатніх ресурсів для виконання мандату ДБР. І в цьому сенсі я вже поглядаю у майбутнє дещо, оскільки ми очікуємо, що ДБР набуде додаткових завдань, відповідно необхідні додаткові ресурси для їх виконання. І ми вже бачимо і знаємо про те, що робляться певні кроки в цьому напрямку, а саме: пропонується збільшити штат, чисельність штату ДБР, а також збільшити кількість структурних територіальних підрозділів ДБР в регіонах.

На завершення дозвольте озвучити кілька коментарів щодо процесу добору Директора ДБР, який було розпочато в жовтні за участі шести членів

комісії, а також без участі міжнародних партнерів. Ми, звісно, уважно стежимо за цим процесом добору, який має бути прозорим та має проходити на конкурсних засадах, оскільки для ДБР важливо мати постійного Директора, аби забезпечити ефективно і належно виконання всіх важливих завдань Бюро.

Звісно, коли буде відібрано та призначено нового Директора, ми з нетерпінням чекаємо на продовження нашої співпраці і наданні підтримки цьому важливому відомству.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Вислів іноземною мовою)*

По хвилині, шановні колеги. По хвилині.

Будь ласка, Владлен, хвилину. Будь ласка.

НЕКЛЮДОВ В.М. Дякую за можливість, Сергій Костянтинович, запитати і бачити наших колег з європейської місії, які завжди поруч з нами і в складні хвилини, і взагалі в процесі звичайної роботи нашого комітету.

Я дуже вражений вашим ставленням, вашою готовністю завжди допомагати. Для мене Фінляндія, представник якої ви є, - це завжди країна, яка виховувала великих чемпіонів, яка знає, ну, наприклад, Теему Селянне великий фінський хокеїст. У вас велика школа хокейна. Чи освіта, вона одна з найкращих у світі, як ви виховуєте дітей.

Але я хочу запитати. От ті навчання, які ви будете проводити для ДБР, вони будуть ґрунтуватися на фінській школі правоохоронних органів чи взагалі на європейській? От мені дуже цікаво, бо ми мало знаємо про фінську систему правоохоронну, дуже хотілося б дізнатися.

Дуже дякую вам.

АНТТИ ЮХАНИ ХАРТИКАЙНЕН. Дуже дякую за добрі слова на адресу Фінляндії і фінської системи, як вона працює. Але хотів зазначити, що ми тут представляємо Європейський Союз і всі держави-члени Європейського Союзу. І у складі нашої місії працюють експерти та радники, які представляють загалом 25 країн Європейського Союзу. Тому ми намагаємося знайти якийсь компроміс, оскільки ми розуміємо і знаємо, що в країнах Європейського Союзу концепції дуже часто відрізняються. Але, звісно, є і певна схожість або схожі елементи в цих системах і концепціях, тому ми намагаємося випрацювати певні, так звані найкращі практики Європейського Союзу. А після того адаптувати їх, як ми це бачимо, до українського контексту, до українських реалій. Щоб це не були просто якісь рішення, скажімо, від Фінляндії або іншої країни, ми намагаємося, щоб в цей пакет найкращих практик входили всі важливі елементи.

Дякую.

НЕКЛЮДОВ В.М. Скажіть, будь ласка, уточнююче питання, а хто визначає такі критерії, що які практики найкращі: чи з тої країни, там з Фінляндії, одне, там зі Швеції інше? Хто визначає?

АНТТИ ЮХАНИ ХАРТИКАЙНЕН. *(Виступ іноземною мовою)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Вислів іноземною мовою)*

Хтось ще має...? Григорій Миколайович Мамка, заступник голови Комітету з питань правоохоронної діяльності, представник фракції ОПЗЖ в парламенті.

МАМКА Г.М. Дякую за можливість задати запитання. Воно буде більш таке риторичне. Ви говорили про те, що надаєте більше консультативних порад у формуванні, звертаєте увагу і слідкуєте за процесом реформування

нового органу, який є молодий. Звертаєте увагу на те, що немає до цього часу немає керівника в даному правоохоронному органі, який наділений такими повноваженнями. Але у мене є прохання і зустрічна пропозиція. Якщо у вас є якісь більш чіткі пропозиції, надавати також до нашого комітету. Чому, тому що півтора року назад законодавчо в новому в законі зняли керівника Державного бюро розслідування і заступників. Ми як Верховна Рада і народні депутати взяли перед собою обов'язок перед правоохоронним органом і перед народом України про те, що ми за два місяці проведемо конкурс і призначимо керівника правоохоронного органу.

За два місяці ми не впоралися, тому що, на жаль, на мої звернення, на звернення Міністерства закордонних справ, Кабінету Міністрів України про ту квоту, яку ви зазначали в кількості двох чи трьох чоловік, представників міжнародних партнерів, від громадських організацій, просто не було надано з формулюванням, що немає фахівців. Після цього держава Україна, яка скільки часу тримала цей конкурс, з поваги до міжнародних партнерів вимушена була - зверніть увагу, ключове слово "вимушена була", розпочати конкурс з шістьма членами комісії.

Прохання, якщо є якісь пропозиції, для того щоб ми швидко комунікували, щоб ми не попали в незручну ситуацію перед громадянами України, давати пропозиції до нашого комітету, тому що ми також у зв'язку з тим, що Державне бюро розслідувань підзвітне нашому комітету, і відповідаємо альтернативно за їх роботу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я так розумію, у Григорія Миколайовича більше було таке побажання, щоб співпрацювати з нашим комітетом. І коли виникають якісь проблемні питання, про які Григорій Миколайович зараз сказав, щоб ми могли разом з вами готувати певне законодавче вирішення цих проблем.

Будь ласка, якщо у вас є... Будь ласка.

АНТТІ ЮХАНІ ХАРТІКАЙНЕН. Ми, звісно, координуємо наші зусилля і роботу з усіма міжнародними партнерами, але це не було завданням і питанням для нашої місії, а радше питанням для Європейського Союзу загалом і Посольства Сполучених Штатів Америки. Але ви також знаєте, що є певні виклики конституційні. Але в цілому хотів зазначити, що ми беремо до відома ваш коментар і вашу пропозицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз дозвольте подякувати за ту можливість, за те, що ви прийняли участь у наших слуханнях. І, безумовно, я сподіваюся на подальшу співпрацю.

Ми розуміємо, що у вас дуже щільний графік, тому, коли у вас буде необхідність, то ви зможете вже... Дуже вам дякую за те, що ви прийняли участь.

А зараз я хочу надати слово нашій колезі, народному депутату України Юлії Григорівні Яцик. Юлія Григорівна, ви з нами онлайн?

ЯЦИК Ю.Г. Да, я з вами, звичайно. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я хотів би до вашого виступу подякувати вам за роботу над законопроектом 5305. Саме завдяки спільній праці разом в комітеті і разом з Державним бюро розслідувань позаминулий комітет ухвалив рекомендувати цей законопроект у другому читанні та в цілому одноголосно. Я вважаю, це гарна праця. А зараз, будь ласка, вам слово.

ЯЦИК Ю.Г. Дякую, Сергію Костянтинівичу.

Доброго дня, колеги, запрошені! Хотіла би обговорити сьогодні з вами ті проблемні питання, які ми з вами з'ясували під час роботи над законопроектом 5305, які цим законопроектом ми намагалися виправити. І

почну, напевне, з кінця, про те, що зазначав Станіслав Іванович Кравченко, представник КМЄС, – це структура теруправлінь.

Дійсно, у нас було дуже жваве обговорення необхідності створення додаткових теруправлінь ДБР на місцях, а саме обласних. Було дуже багато правок до 5305. Це пов'язано з тим, що відстань від місця дислокації теруправління до кінцевого пункту територіальної підслідності цього органу сягало 200, а то і інколи 300 кілометрів. Однак у зв'язку з тим, що на сьогодні бюджет України не має змоги виділити такі вагомні видатки для створення додаткових теруправлінь, це питання наразі є не актуальним. Але я так розумію, що нагальна потреба у ньому не припинилася, і ми будемо в подальшому розглядати можливість створення додаткових теруправлінь.

На сьогодні ми дійшли згоди про те, що необхідно укріплювати функціонуючі на цей час теруправління додатковими кадрами. І для цього законопроектом пропонувалося збільшити чисельність працівників ДБР на 400 осіб, з 1 600 до 2 000. Однак у зв'язку з тим, що паралельно з цим законопроектом розглядався і законопроект про СБУ, де пропонувалося збільшити чисельність працівників ДБР до 2 500, то ми комітетською правкою погодилися з такою пропозицією, і в редакції законопроекту до другого читання вже пропонуємо збільшити чисельність ДБР до 900 осіб.

При цьому хочу наголосити, що на попередньому заслуховуванні виконуючого обов'язки Директора ДБР було досягнуто попередньої домовленості, що за рахунок вказаних додаткових штатних одиниць буде укріплено саме територіальні управління, а не центральний апарат.

Крім того, додатково таким жвавим питанням було створення кадрових комісій саме в теруправліннях ДБР. Чому? Тому що на сьогодні, як ви бачили з презентації, і на сьогодні є неуккомплектованість територіальних управлінь ДБР в повному обсязі, там 80-90 відсотків укомплектованості. І одна кадрова комісія просто буде не в змозі пропрацювати всіх кандидатів. А тому ми пропонували створювати кадрові комісії на місцях в теруправліннях, як це в

Нацполі, як це в СБУ, як вони функціонують. Ну, у будь-якому разі комітетом не була підтримана ця правка, але до другого читання будемо визначатися в залі, чи буде вона підтримана, чи ні.

Ну, звичайно, 5308 містив ряд таких ключових червоних ліній, на які не погоджувалися парламентарі. Це і доступ ДБР без ухвали слідчого судді до банківської таємниці, до інформації, яка містить банківську таємницю. Це і можливість створювати власні експертні установи, та й інші спірні питання. Ми їх виключили, і до другого читання цей законопроект таких спірних питань не містить.

Ну, це щодо таких позитивних зрушень, які ми як парламентарі могли вирішити шляхом створення більш-менш якісного законопроекту і усунення тих прогалин, які існували. Але є питання, які ми за допомогою парламентського контролю постійно порушуємо, але очевидних якихось зрушень таких, на жаль, не бачимо. І Сергій Олександрович... вибачте, Олексій Олександрович, питання до вас, я так розумію, беріть ручку і записуйте. Оскільки конкурс, я так розумію, ви виграєте, і тому через рік ці питання будуть слухними і їх задавати будемо ми вже, і не просто ставити ці питання, а будемо вже запитувати, а що ж зроблено.

По-перше, це така сумна статистика розслідування кримінальних проваджень, яку ви навели за 11 місяців 2021 року, де з 52 тисяч майже кримінальних проваджень закінчено лише 14 тисяч, а це лише 26 відсотків. З них повідомлено про підозру лише 6,5 відсотків і 6 відсотків скеровано обвинувальних актів до суду.

Як на мене, можливо, це моя особисте суб'єктивне ставлення, але це доволі низький показник розслідування кримінальних проваджень. Для такого сильного органу, який укомплектований необхідною кількістю, який має необхідну кількість теруправлінь, який має досить велику заробітну плату, якій позаздрить Нацпол стовідсотково, ну, це не великий показник розкриття злочинів.

Йдемо далі. Що стосується суб'єктів цих кримінальних правопорушень, за суб'єктним складом. Як ви зазначили в своїй таблиці, 58 відсотків підозр і 64 відсотки обвинувальних актів складено відносно військовослужбовців. За Єдиним реєстром судових рішень вбачається, що це здебільшого 407 стаття Кримінального кодексу України, вона є лідером розкриття. Другий за показником розкриття – це 14 відсотків – працівники Нацполу, працівники поліції. Вже в подальшому там 19 прокурорів, 29 осіб зі складу СБУ, 47 податківців - це менше 1 відсотка. Для органу, основним завданням якого було викриття "перевертнів в погонах", викриття злочинів, вчинених правоохоронцями, це доволі низький, як на мене, показник.

Що ж стосується навантаження слідчих зі штатом ДБР, то знову ж таки з ваших даних, які ви презентували нам, ми бачимо, що центральний апарат містить близько 700 осіб, і навантаження на одного слідчого, і на одного оперативного співробітника складає 23 і 26 справ відповідно, тоді як у теруправліннях – найбільше теруправління київське містить там майже 150 чоловік, а всі інші близько 100, 110, 130, Мелітополь і Краматорськ – там взагалі менше 100 осіб. То у них навантаження від 170 справ до 219 справ на слідчого і аналогічні, більш-менш такі ж, показники на оперативних співробітників.

Тож у мене до вас цілком логічне питання: скільки взагалі скеровано обвинувальних актів до суду саме за справами, які розслідувані слідчими і за допомогою оперативних співробітників центрального апарату? Скільки з тих 6 відсотків справ скерованих, скільки з них? Я думаю, що буде соромно називати ту цифру.

Тому у мене до вас запитання: чи маєте ви намір змінювати таку хибну статистику, якими конкретно діями, якими конкретно шляхами? Чи плануєте ви більш ефективно використовувати працівників – людський ресурс центрального апарату для розслідування злочинів?

Крім того, ви зазначали про те, що є якісь резонансні злочини з приводу двох заступників міністрів, депутатів і таке інше. Хотілося б, можливо, прізвища почути, бо якось не дуже вони на слуху.

Щодо справ Майдану - немає питань. Цю справу починало розслідувати слідче управління (ГСУ), ДБР підхватило, вдало підхватило: створено цілий відділ для того, щоб завершити ці розслідування. А інші такі резонансні питання? От скажіть, будь ласка, які конкретно? Хотілося б почути, чим ви можете пишатись.

І останнє напевно питання, я його хочу задати на конкретному прикладі. Ми вчора на комітеті розглядали ситуацію з приводу нашого Запорізького ГУНП. Влітку цього року по всім телеграм-каналам і СБУ, і ДБР пролунав такий аудіозапис, де один із заступників... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є певні проблеми у Юлії зі зв'язком. Прошу секретаріат перевірити, чи Юля онлайн. На жаль, ми бачимо, що є певні проблеми з підключенням онлайн. Але сподіваюся, що Юлія Григорівна ще до нас... Юлія Григорівна...

ЯЦИК Ю.Г. Я перепрошую, зв'язок щось перервався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Юлія Григорівна, будь ласка. Десь хвилину вас не було чути.

ЯЦИК Ю.Г. Я перепрошую, зв'язок перервався. Я зазначала про останнє питання, хотіла б зазначити його на конкретному прикладі.

Вчора на комітеті, на засіданні комітету ми порушували питання щодо працівників ГУНП Запорізької області. Влітку цього року по телеграм-каналам СБУ і ДБР всі відрепортували і висвітлили аудіозапис між заступником начальника ГУНП Запорізької області з питань карного розшуку

і одного з начальників відділку поліції міста Бердянська про те, де вони обговорювали, яким чином будуть здійснювати незаконні дії, пов'язані з крадіжкою на Укрзалізниці, крім того, там інші їх підлеглі посилалися на вказівки керівництва. Дійсно, ну, така гучна справа, як для нашого регіону, притому що такі перші посадові особи.

Як я з'ясувала от буквально нещодавно, це провадження було підслідне ДБР з розташуванням в місті Полтава. Ті фігуранти, рядові працівники поліції, які виконували вказівки, фігурують по даній справі. Частково там їм пред'явлено повідомлення про підозру, частково там планується завершення досудового розслідування. Проте на сьогодні заступник ГУНП Запорізької області Руслан Невожай в подальшому перебуває на посаді. Керівника Бердянського міськвідділу поліції перевели до Управління внутрішньої безпеки Херсонської ГУНП. Тож у мене таке цілком логічне питання виникло: а чому ж так, основні фігуранти справи якось не задіяні, тоді як є прямий доказ – телефонна розмова? З'ясувалося, що нібито це СБУ неправильно щось зрозуміло і це не їх телефонна розмова.

Ну, завдяки своєму адвокатському минулому мені вдалося поспілкуватися з працівниками СБУ, які здійснювали оперативний супровід даного кримінального провадження, які мені розказали, що, так, дійсно, були і працівники поліції, які виконували вказівки, але були безпосередньо негласні слідчі розшукові дії, скеровані на керівництво ГУНП області, де також вони фігурували. Але ці матеріали передані в ДБР Полтави, і їх подальша доля мені невідома.

Тому у мене таке цілком логічне питання. У вас є управління внутрішньої безпеки, у вас є управління забезпечення особистої безпеки. Я не зовсім розумію, як переплітаються функції цих двох управлінь, але чи плануєте ви щось робити для того, щоб такого "зливу" і продажу кримінальних справ у вашій структурі, новоствореній, не було? Бо це таке ганебне явище, яке підриває довіру до ДБР повністю, цілком як до органу,

який... основний задум і основний меседж створення такого органу був – саме викриття злочинців у системі правоохоронних органів.

Тому, будь ласка, Олексій Олександрович, я, можливо, багато питань поставила, але у вас буде певний проміжок часу для того, щоб на займаній посаді опрацювати ці питання і, можливо, на наступних якихось засіданнях комітету прийти і розповісти нам, що ж все-таки зроблено, або буде зроблено, або ви плануєте, а якщо потрібна наша допомога, що від нас для цього потребується, для того щоб цей орган запрацював і був взірцевим для всіх інших правоохоронних органів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже вам дякую, Юлія Григорівна, за виступ і за ті питання, які ви поставили Олексію Олександровичу. Я тут рядом знаходжусь з Олексієм Олександровичем, він собі занотував ці питання, і впевнений, що ми почуємо відповіді в певному розділі відповідно до регламенту наших виступів.

А зараз я хотів би надати можливість для виступу голові Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань Олені Сергіївні Ярі.

ЯРА О.С. Дякую, пане голово, за надану можливість виступити сьогодні на засіданні від імені Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань. Звісно, що участь громадськості в діяльності будь-якого правоохоронного органу є вкрай важливою, а що стосується ДБР, зважаючи на його особливу компетенцію, то, звісно, вона є неабиякою.

Наша робота з моменту обрання чинного складу Ради громадського контролю була дуже непростю, адже членами ради приймалися в тому числі складні і відповідальні рішення, що стосувалися працівників Бюро, зокрема під час роботи членів нашої ради в Дисциплінарній комісії.

Водночас слід відмітити, що наша рада не займається пошуком винних, а взаємодіє і допомагає органу в його становленні та оптимізації, надає поради, пропозиції, адже більшість членів ради є висококваліфікованими адвокатами, активістами, науковцями. З цією метою нами було розроблено низку пропозицій як нормативного, так і організаційного характеру, з метою забезпечення подальшого стрімкого розвитку цієї надважливої інституції.

Багатьох таких сумнівних, можливо, не сумнівних навіть, а багатьох критичних моментів у своїй попередній доповіді торкнулася пані Юля. Я не буду повторюватися, а скажу лише, що насамперед, на нашу думку, однією з серйозних проблем діяльності бюро є розслідування так званих незначних військових злочинів.

Протягом останніх років найбільш поширеними серед військових кримінальних правопорушень є злочини, передбачені статтями 407, 408 та 409 Кримінального кодексу. При цьому частка цих злочинів серед всіх військових кримінальних правопорушень становить понад 75 відсотків.

З урахуванням значної кількості вказаних кримінальних правопорушень та специфіки їх розслідування, що полягає в необхідності забезпечення встановлення місць перебування суб'єктів цих злочинів та їх явки до органів досудового розслідування, на сьогодні актуальною є проблема нестачі слідчих, оперативників... і оперативних працівників ДБР та обмеженість їх фізичних можливостей.

Особливо гостро, звісно, ця проблема стоїть у територіальному управлінні ДБР, розташованому в місті Краматорськ, що поширює свою діяльність на Донецьку та Луганську області, на території яких зосереджена значна кількість військових частин.

З огляду на викладене, пані Юля вже сказала, що це неможливо, але ми пропонували б органу законодавчої ініціативи розглянути варіанти перегляду підслідності ДБР у частині віднесення вчинених військовослужбовцями незначних злочинів.

По-друге, що стосується НДІ судових експертиз при ДБР, створення. З метою оптимізації діяльності Бюро та уникнення чинників, що впливають на об'єктивність проведення досудових розслідувань, нам вбачається за необхідності якнайскоріше створення науково-дослідного інституту судових експертиз саме Державного бюро розслідувань, адже на сьогодні експертизи фактично проводять суб'єкти, підслідні бюро.

І по-третє, доцільним є запровадження інституту детективів у Бюро, що значно оптимізувало би процес роботи.

Водночас це не повний перелік наших пропозицій, у нас є чимало конструктивних ще ідей, маємо бажання втілювати їх з метою допомоги Бюро в його становленні в якості потужного органу правопорядку.

Насамкінець скажу, що орган є, орган існує, орган працює, функціонує. Звісно, що сьогодні він на марші.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже вам дякую, Олена Сергіївна, за те, що прийняли участь у наших слуханнях.

Я хотів би надати можливість для виступу колезі, адвокату, члену Комітету законодавчих ініціатив Національної асоціації адвокатів України В'ячеславу Володимировичу Самсоненку.

САМСОНЕНКО В.В. Доброго дня, шановний головуючий та учасники комітетських слухань. Дякую, Сергію Костянтиновичу, за надану можливість виступити на цьому заході.

Державне бюро розслідувань має вплив на формування державної політики у сфері протидії злочинності, оскільки є одним із суб'єктів забезпечення правоохоронної діяльності, а тому важливим являється вдосконалення діяльності цього органу, який перебуває на етапі розвитку та становлення.

Хочу порушити перед учасниками слухань кілька практичних питань, які є важливими, на мій погляд, для врегулювання діяльності ДБР як одного із потужних правоохоронних органів.

Перше питання стосується розширення переліку суб'єктів, підслідних ДБР. Земельні відносини є однією з найбільших корупційних складових державного управління в Україні. Корупційні зловживання в цій сфері призводять до зменшення надходжень до державного бюджету, місцевих бюджетів, втрати земель державної та комунальної власності, зниження рівня інвестиційної привабливості країни.

Як свідчить практика, протягом останніх років саме в цій сфері побільшало службових злочинів, вчинених посадовими особами органів місцевого самоврядування. Отже, особливу увагу слід звернути на запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень у сфері земельних відносин.

Підтримую висловлену позицію Сергієм Костянтиновичем, що необхідно прискорити розгляд Верховною Радою у другому читанні законопроекту номер 2560, яким розширюється підслідність ДБР, а саме включаються до суб'єктів підслідності слідчими ДБР, зокрема, посадові особи органів місцевого самоврядування, якими вчинені кримінальні правопорушення у сфері службових та господарських відносин. На прикладі одного кримінального провадження хочу пояснити, чому так важливо розширити підслідність ДБР щодо злочинів, скоєних посадовими особами органів місцевого самоврядування.

Нещодавно слідчі територіального управління ДБР, розташованого у місті Києві, під час досудового розслідування кримінального провадження щодо вчинення чиновником Міноборони кримінального правопорушення, встановили інше кримінальне правопорушення, вчинене головою Гостомельської селищної ради, який отримав неправомірну вигоду за

допомогу юридичній особі в придбанні земельної ділянки, яка знаходилася в оренді Міноборони.

На мою думку, притягнення до кримінальної відповідальності голови селищної ради відбулося завдяки розслідуванню кримінального провадження саме слідчими ДБР. В ході досудового розслідування голові селищної ради було вручено повідомлення про підозру, застосовано запобіжний захід і відсторонено його від посади. Підслідність за слідчими ДБР кримінального провадження щодо посадової особи місцевого самоврядування визначено прокурором лише у зв'язку з тим, що зазначені кримінальні правопорушення пов'язані між собою та недоцільно виділяти їх в окремі провадження. Якби цього не було, то підслідність кримінального провадження щодо голови селищної ради була б визначена за Національною поліцією.

За моєю інформацією, громадськість, зокрема громадська організація, яку очолює колишній заступник голови правоохоронного комітету Віталій Купрій, неодноразово зверталася до Головного управління Національної поліції у Київській області з приводу зловживань посадовими особами Гостомельської селищної ради. Однак керівництво Головного управління Нацполу вчиняло бездіяльність, чим фактично покривало злочини навіть більшого масштабу. Це відбувається тому, що, історично склалася залежність поліції від органів місцевого самоврядування, починаючи з надання житла поліцейським, закінчуючи виділенням бюджетних коштів на пальне для службових автомобілів, ремонтом приміщень тощо.

Таким чином, посадові особи органів місцевого самоврядування мають можливість впливати на перебіг кримінальних проваджень та уникати покарання, через що суспільство не довіряє роботі системі правоохоронних органів.

Друге питання - це виключення з підслідності ДБР військових злочинів. Аналізуючи військову ситуацію в країні, наслідком чого є збільшення кількості військових злочинів, що у свою чергу призводить до

завантаження слідчих ДБР, слід зауважити, що велика кількість військових злочинів є злочинами невеликої, середньої тяжкості та є такими, що не потребують фахового рівня слідчих ДБР. Отже, виникає необхідність у створенні правоохоронного органу, до повноважень якого буде відноситися попередження, виявлення, припинення, розкриття та розслідування військових злочинів, які на сьогодні є прерогативою ДБР.

Підтримую пропозицію заступника Генерального прокурора Максима Вікторовича Якубовського, що таким органом може бути військова поліція або, можливо, державне бюро військової юстиції. Цей орган можна наділити повноваженнями розслідувати кримінальні проступки та злочини невеликої тяжкості: дезертирства, ухилення від виконання обов'язків військової служби тощо. Натомість ДБР може зосередитися на більш серйозних кримінальних правопорушеннях, наприклад, на розкраданні військового майна, зловживання службовим становищем при закупівлі військового майна чи злочинах, вчинених старшим або вищим офіцерським складом. Вважаю, що зазначений підхід, серед іншого, має сприяти покращанню ефективності здійснення слідчими ДБР своїх повноважень.

Третє питання стосується законопроекту 5305: про удосконалення правових засад діяльності ДБР. Слід зазначити, що Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради висловило слушне, на мою думку, зауваження. Так, у законопроекті пропонується визначити, що Директор ДБР несе відповідальність за законність досудового розслідування. Покладання на Директора ДБР такої відповідальності не узгоджується в положеннями КПК, які передбачають, що слідчий несе відповідальність за законність здійснення процесуальних дій та уповноважений здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

Керівник органу досудового розслідування може здійснювати досудове розслідування, користуючись при цьому повноваженнями слідчого, але кримінально-процесуальне законодавство не наділяє Директора ДБР

статусом керівника органу досудового розслідування. Виходячи з цього, КПК не передбачає покладення на Директора ДБР відповідальності за забезпечення законності досудового розслідування.

Звертаю увагу на те, що при здійсненні кримінального провадження не може застосовуватись закон, який суперечить нормам КПК. Разом з тим, пропоную врегулювати кримінально-процесуальне законодавство і зазначити про те, що Директор ДБР та директори теруправлінь ДБР на рівні зі своїми заступниками є керівниками органу досудового розслідування, що створить для них механізм контролю за законністю під час досудового розслідування.

Підсумовуючи, впевнений, що ухвалення парламентом зазначених законопроектів дозволить усунути окремі законодавчі прогалини і сприятиме належному виконанню завдань ДБР зокрема створить умови для ефективного здійснення оперативно-розшукової діяльності та організації досудового розслідування.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, В'ячеслав Володимирович.

Будь ласка.

КУЗНЕЦОВ М.В. Доброго дня. Кузнєцов Михайло Валентинович – перший заступник Голови Національної поліції України.

(Виступ російською мовою)

Вы просто обозначили, что есть проблема в ГУНП Киевской области и Гостомельской сельской рады, которая якобы влияет на ход расследования уголовных дел. Ну, я хочу отметить, что это скорее всего не соответствует действительности, потому что расследование уголовных дел координируется процессуальным керівником прокуратуры, только они могут давать какие-то указания. Ну, точно, не руководство Гостомельской рады. Если у вас есть какие-то факты коррупции или каких-то там злоупотреблений по ГУНП, в

том числе по расследованию дел, вы материалы можете передать либо нам, либо в Департамент внутренней безопасности. Мы проведем соответствующую проверку, служебное расследование. Если у них подтвердится вот изложенная вами информация, мы эти материалы естественно направим в ДБР для принятия решения згідно чинного законодавства.

Спасибо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за ваш коментар.

САМСОНЕНКО В.В. Спасибо. Хорошо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз хочу надати можливість для виступу Олексію Валерійовичу Гелесеву – головного консультанту відділу моніторингу законодавства Інституту законодавства Верховної Ради. Після цього будемо переходити до дискусії, питань, виступів народних депутатів.

ГЕЛЕСЕВ О.В. Дякую, Сергій Костянтинович, за можливість виступити, шановні учасники комітетських слухань, постараюсь бути максимально конкретним щодо висловлених пропозицій.

Ну я так зрозумів, одна з основних проблем, яка зараз виникає, – це забезпечити те, що ми називаємо "інституційна спроможність" або "інституційна самодостатність" діяльності Державного бюро розслідувань.

Перший момент – це підслідність. Тут вже було про це багато чого зазначено, у мене є конкретні пропозиції щодо цього. Оскільки не визначення, відсутність конкретного визначення в законодавстві, що таке правоохоронні органи, є дуже небезпечним для ДБР, оскільки підважує всю діяльність ДБР. По будь-якій справі, по будь-якому провадженні суд може визнати, що це не є правоохоронний орган, як наводились тут приклади

митниці, лісова охорона, і навіть призвести, що оскільки це незалежний орган розслідував, винести виправдувальний вирок.

Тобто питання стоїть таким чином: визначити, що таке правоохоронний орган, що таке правоохоронна діяльність і хто відноситься, і перелік цих підрозділів до правоохоронних органів не тільки в загальному законі, а визначити їх прямо в Кримінальному процесуальному кодексі. Це може бути примітка до статті 216 або до частини четвертої статті 216, яка визначає підслідність ДБР, або може бути в статті 3 там, де іде роз'яснення термінів. Бо оскільки, наприклад, будь-який інший закон, наприклад, як це раніше була стаття 2 Закону про захист працівників суду і правоохоронних органів. Суд, якщо не захоче виносити обвинувальний вирок, скаже: предмет правового регулювання цього закону – це захист працівників суду чи соціальний захист працівників інших органів, цей предмет правового регулювання не відноситься до досудового розслідування і кримінального провадження. Щоб суди цього ніколи не говорили, треба, на мою думку, внести такі пропозиції: прямо визначити, що таке правоохоронний орган і в Кримінальному процесуальному кодексі і/або в примітці до статті 216 КПК. Я думаю, що максимально конкретно визначити, просто надати перелік, що є правоохоронний орган, і які органи відносяться до правоохоронних органів. Якщо там буде записано – інші органи, то це буде правова невизначеність, суди завжди можуть сказати, що, вибачте, неналежний орган розслідував.

Далі, стосовно оперативних підрозділів і підрозділів, які проводять негласні слідчі дії. Ми повністю погоджуємося з пропозицією в законопроекті 5305, в інших – збільшити кількість оперативних підрозділів, тобто надати можливість їм проводити повноцінно свою діяльність в ДБР. Ця вада була започаткована з самого початку. Наскільки я пам'ятаю, тільки законом 12 чи 19 травня 2019 року було запроваджено можливість проводити оперативно-розшукову діяльність, були внесені зміни до Закону "Про оперативно-розшукову діяльність", до Закону "Про Державне бюро

розслідувань" і так далі, яке дало можливість створювати оперативні підрозділи, оперативно-технічні підрозділи, і проводити оперативно-розшукову діяльність і негласні слідчо-розшукової дії.

Специфіка розслідування і корупційних кримінальних правопорушень, і зловживань, і перевищення влади така, що переважна основа, доказова основа всіх цих проваджень це складає саме негласність слідчих дій, результат негласних слідчих дій. Гласні слідчі дії – це вже такий собі додаток, який підтверджує результати негласних слідчих дій. Бо ніколи ви ні корупційні кримінальні правопорушення, ні зловживання, ні перевищення влади, катування десь у відділку поліції не доведете без проведення негласних слідчих дій. Тому треба, щоб були потужні самодостатні окремі підрозділи і щоб вони не зверталися до інших за якимось дорученням, за запитами, не залежали від оперативних підрозділів інших, при всій повазі, інших служб, інших правоохоронних органів. Бо це ж порушує і підслідність, і завдання ДБР, там же записано "стосовно службових осіб працівників правоохоронних органів". Вони звертаються до них, до суб'єктів їхнього розслідування при наданні допомоги. Зрозуміло, що це не перекреслює взаємодію з такими іншими службами.

До речі, у мене теж пропозиція, там стаття 22 Закону ДБР теж невдало виписана, там є взаємодія щодо оперативно-розшукової діяльності з іншими підрозділами, з іншими службами, але нема взаємодії при проведенні негласних слідчо-розшукових дій. Мені здається, це законодавчо повинно бути виписано.

По-моєму, дуже слушне зауваження і ми повністю підтримуємо, воно пов'язане із самодостатністю, самостійним значенням проведення оперативних і негласних слідчих дій – це теж створення експертних служб, науково-дослідного експертного управління чи експертного інституту у Державному бюро розслідувань. Тому що знову ж таки ми говоримо про самодостатній інституційно-спроможний характер цієї роботи ДБР. Вони

можуть звернутися по КПК, по Закону про судову експертизу до інших експертних служб, але краще мати свій НДІ і свою автономну незалежну самодостатню експертну службу.

Теж саме, чомусь тут не було сказано про реалізацію повноважень чи вимог Закону щодо підготовки кадрів. Там же створений інститут, там же передбачено створення інституту підготовки кадрів, який би займався підготовкою, підвищенням кваліфікації кадрів. Чомусь цей механізм не впроваджується.

І наостанок такої короткої доповіді щодо законопроекту 5305. Ми його підтримуємо, але там є певні, як на нашу думку, вада чи недолік. Якщо там передбачити автоматизований чи автоматичний доступ у тому числі працівників ДБР до інформації, до відомостей, які зберігаються в тому числі в автоматизованих там реєстрах довідкових і так далі, – то це записано в пункті 10 статті 6 Закону ДБР. Але чомусь не врахована ця пропозиція, положення наступної статті 7, де зазначено, що такі запити проводяться за письмовим запитом у порядку, передбаченому КПК, якщо мова йде про кримінальне провадження. Тобто процедура виписана, це суперечить процедурі, виписаній в Кримінальному процесуальному кодексі.

Якщо мова йде про провадження, кримінальне провадження, в тому числі пов'язані з незаконними необґрунтованими активами, якщо вже в межах провадження, тоді перевага надається Кримінально-процесуальному кодексу і кримінальному провадженню. Стаття 4 про це КПК чітко говорить.

Тому, якщо ми говоримо про автоматизований доступ, можливість доступу працівників ДБР до різних реєстрів банків даних, і ця інформація буде використана для кримінального провадження, для проведення як доказ або планування проведення слідчих, негласних слідчих дій, тоді треба якусь оговорку робити в статті 93 КПК або, наприклад, у статті 159 КПК щодо порядку тимчасового доступу до інформації, до документів. Оскільки це є процесуальні дії, це буде впливати потім на допустимість доказів.

У цілому й інші, можливо, пропозиції, рекомендації можу викласти в письмовій формі. Але всі ці напрямки, зрозуміло, ДБР потрібно їх нарощувати, і саме нарощувати можливості ДБР саме щодо інституційної самостійності, спроможності, самодостатності, емансипації цього органу, його незалежності від інших, зрозуміло, не від закону, не від порядку, не від дотримання прав осіб, а взаємодії з процесуальним керівництвом, з прокуратурою.

От десь таким чином. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексій Валерійович, за ваш виступ, за пропозиції щодо законодавчого врегулювання, за питання, які, безумовно, лунали з ваших вуст.

Відповідно до Регламенту ми всі виступи вже вичерпали, але далі у нас передбачена можливість для виступів з питань дискусії, участі і наших колег народних депутатів членів комітету, і інших присутніх онлайн. Я пропоную надати можливість колегам, які до нас підключені онлайн, до 3 хвилин. І після цього ми продовжимо нашу дискусію, надамо можливість для виступів народним депутатам для того, щоб вже не повертатися до присутніх онлайн.

Відповідно до запиту щодо виступів, питань пролунало таке бажання від представника громадської організації "Україна без тортур" Гатіятулліна Олександра.

Я вважаю, що ми можемо надати можливість до 3 хвилин виступити з виступом і з питаннями, якщо є можливість. А всім присутнім нагадаю, що ідея створення Державного бюро розслідувань була саме перш за все щодо боротьби з таким ганебним явищем як катування. Про це казав і Олексій Олександрович.

Чи підключений до нас Олександр? Олександр.

ГАТІЯТУЛЛІН О.Р. Так. Доброго дня, шановний пане голово комітету, шановні народні депутати України, шановні учасники відкритих слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності! Дякую за надану можливість виступу.

Я представляю громадську організацію "Україна без тортур", яка об'єднує громадських активістів в моніторингу національного превентивного механізму, які спільно з співробітниками секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини здійснюють моніторинговий візит... *(Не чути)* ...з метою попередження катувань та жорстокого поводження.

За результатами кожного моніторингового візиту готується звіт та направляється в Офіс Генерального прокурора. У випадку виявлених фактів катувань та жорстокого поводження з боку правоохоронних органів, прокуратурою вноситься інформація в Єдиний реєстр досудового розслідування, направляється в територіальні управління Державного бюро розслідувань та здійснюється процесуальне керівництво в кримінальних провадженнях. Тобто на сьогодні ми можемо констатувати, що посилене співробітництво з Офісом Уповноваженого в порівнянні з попередніми роками.

Також хочу зазначити, що в 2021 році в територіальних управліннях ДБР визначено профільних співробітників оперативних та слідчих підрозділів, які займаються досудовими розслідуваннями за фактами катувань та жорстокого поводження, що, безумовно, посилює реагування на випадки катувань та притягнення до відповідальності посадових осіб.

Особливо я хочу зазначити про інноваційні підходи ДБР в проведенні досудових розслідувань, наприклад, за фактами катувань в Олексіївській виправній колонії №25. Саме в цю установу я особисто в якості Представника Уповноваженого здійснив візит, та за результатами візиту були виявлені факти, які були внесені в Єдиний реєстр досудового розслідування

Державним бюро розслідувань і під час досудового розслідування ДБР було вперше використано поліграф.

Але є проблеми, які потребують вирішення. Деякі проблеми вже сьогодні обговорювалися, наприклад, створення інституту досудових експертиз, тому що це конфлікт інтересів. Тобто ДБР вимушена звертатися під час досудового розслідування в Експертну службу МВС України і це конфлікт інтересів. Тобто розслідуються злочини, які скоєні співробітниками правоохоронних органів і за експертизою вимушені звертатися в структуру, яка підпорядкується міністерству, в якому проходять службу співробітники.

Але я хочу наголосити, користуючись нагодою, на необхідності змін до Закону України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" в частині покладення здійснення заходів безпеки. Так от, сьогодні відповідно до закону безпеку особи взятої під захист, якщо її тримають в установі виконання покарань або слідчому ізоляторі, забезпечують відповідний підрозділ такої установи виконання покарань незалежно від того, у проведенні якого органу знаходиться кримінальне провадження. Тобто особа заявляє про випадки катувань з боку адміністрації установи, і захід для безпеки ця ж адміністрація установи впроваджує відносно цієї особи. І на практиці отримується, що оця жертва катування або жорстокого поводження, вона на наступний день міняє показання і все. Може, це не стосується безпосередньо ДБР, але це стосується ефективного досудового розслідування щодо випадків фактів катувань та жорстокого поводження в місцях позбавлення волі.

Чому я зазначив ці проблеми, тому що наша організація має за мету...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр, вибачте, в нас регламент. Якщо можна, про найважливіше.

ГАТІЯТУЛЛІН О.Р. Дякую. Дякую за можливість виступити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр.

Давайте ми трошки надамо вам можливість виступити.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте я зразу скажу, що є певна інша концепція щодо врегулювання питання, пов'язаних з експертизами про створення єдиного центру, є позиція Кабінету Міністрів. Тому, мені здається, щодо питань, пов'язаних з експертизою, ми можемо обговорити окремо. Це велике питання, тому що, наприклад, наші колеги з антикорупційного комітету зразу кажуть про необхідність створення експертної установи в Національному антикорупційному бюро України, да, колеги з ДБР ... Тому давайте цю дискусію винесемо за рамки.

Дякую, Олександр, що долучилися до нас онлайн. Я вважаю, що ваш виступ був дуже чітко... Вашим виступом було дуже чітко підкреслено першочергову або першу мету створення Державного бюро розслідувань. Я впевнений, що Олексій Олександрович занотував собі деякі моменти, на які і, можливо, інші представники Державного бюро розслідувань нададуть відповіді.

А зараз в рамках трьох хвилин я хотів би все ж таки надати можливість ще науковцям для виступу. Старший науковий співробітник Інституту держави і права імені Корещького, кандидат юридичних наук Нерсисян Армен Сабірович, будь ласка, до 3 хвилин.

Ви з нами онлайн? Мікрофон включіть, будь ласка.

НЕРСЕСЯН А.С. Доброго дня, колеги! Дуже швидко, буквально тезу. По-перше, не вирішує проблему, я хочу нагадати вам рішення ЄСПЛ

"Проскурников проти Росії" минулорічне. Воно не вирішує, створення власного НДІ в ДБР, цю проблему.

Я думаю, що будуть ще якісь слухання щодо судової експертизи, докладніше можна про це говорити, бо зараз кожен орган, буде Бюро економічної безпеки просити свій НДІ і так далі. Ми створюємо за бюджетні наші з вами податки, кошти, орган, який не вирішить це питання, бо я, скажімо, як практикуючий адвокат, теж маю сказати щодо того, що таке відомча експертиза і як з нею працювати.

Деякі питання. Говорилося, я б не казав про розширення підслідності ДБР, я б все-таки звернув увагу на більш чітку регламентацію. Бо крім військових, про що казали попередні доповідачі, питань, ще є питання, коли ми маємо незначні кримінальні правопорушення невеликої тяжкості, і при цьому у нас виникає проблема, що слідчі займаються ними, слідчі ДБР займаються ними, наприклад, там хуліганство, вчинене працівником рибної охорони, наприклад. Це не відповідає тій меті, з якою було створено ДБР, це також тезовий момент.

Щоб не сильно вже, скажімо, детально це говорити, хотів би звернути ще увагу на такий момент. У нас по ДБР часто пересікається підслідність із НАБУ і, на жаль, це може прийти, коли ми говоримо про корупційні правопорушення, то маємо звернути увагу, що все-таки за загальним принципом це у нас є все-таки прерогатива НАБУ. І хотілося б під час внесення цих змін все-таки якимось чином регламентувати, більш детально піти, бо може прийти відповідно певна конкуренція між двома спеціально створеними, кожен зі своєю метою, органами. Я не буду вже затягувати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже вам дякую за те, що прийняли участь.

Від себе я хочу зразу прокоментувати щодо певної конкуренції. Є законопроект 5305. Під час роботи над цим законопроектом ми

співпрацювали разом з представниками Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань. Там є певні зміни стосовно підслідності. Тому що насправді Національне антикорупційне бюро погоджується з тим, що потрібно змінити поріг, відповідно до якого вони зараз працюють оскільки трошки забагато справ які передаються. Але зауваження щодо конкретизації чіткої підслідності, вони приймаються, ми будемо працювати над цим.

Шановні колеги, тут в чаті у нас ще просять виступ Комашко Володимир Васильович – це представник Національного інституту стратегічних досліджень, кандидат юридичних наук.

Пашковський Микола Іванович – науковий співробітник відділу досліджень проблем кримінального процесу та судоустрою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка Сташиса Національної академії правових наук, кандидат юридичних наук.

Але виходячи з того, що ми затримуємось трошки по регламенту, ми надамо вам можливість для виступу, якщо у нас залишиться час. Тому що шановні колеги народні депутати вже трошки так би мовити нервують, оскільки питань дуже багато залишилося, є бажання у народних депутатів. Тому спершу народні депутати, а потім подивимося щодо залишення часу.

Тому переходимо до розділу виступів народних депутатів, питань в рамках дискусії. Після цього для підсумовуючих відповідей ми надамо можливість Олексію Олександровичу чи, можливо, іншим колегам присутнім з Державного бюро розслідувань зреагувати. Тому ну питання, відповідь, виступи. Ну давайте так, репліки від народних депутатів з питаннями для того, щоб у нас була жива дискусію і була можливість відповісти.

Чому окремо ми надамо Олексію Олександровичу можливість для реагування чи для додаткового виступу? Тому що в самих виступах попередніх учасників лунали запитання, як, наприклад, у Юлії Яцик, інших питань. Я впевнений, що вони чекають відповіді від Олексія Олександровича.

Тому давайте, ми переходимо до реплік-питань з боку народних депутатів. Шановні колеги, хто бажає?

Григорій Миколайович Мамка, заступник голови Комітету з питань правоохоронної діяльності. Будь ласка, в якості репліки питання. Дякую.

МАМКА Г.М. Дякую за можливість від народних депутатів другим виступити. Надо було на онлайн перейти, щоб виступити першим.

Дивіться, я уважно слухав доповіді керівників та тимчасово виконуючих обов'язків керівників, репліки, які звучали, представників громадської ради і науковців. По громадській раді у мене там одна історія. Просто зверніть увагу, ви казали щось за детективів. Візьміть практику детективів, експерименту по Національній поліції, який розпочався там шість років назад, по-моєму, у Бориспільському районі. А в прошлому році вони витратили 35 мільйонів євро для дуже класного експерименту, а в прошлому році його закрили – все, крапка.

Ви вивчіть спочатку цю історію, а потім уже говоріть. Просто ми за здорові ініціативи, абсолютно за здорові. Буду голосувати "за", маючи приналежність до тієї чи іншої історії, але орган повинен працювати.

Створення Державного бюро розслідувань, на мою думку, правильна ініціатива була в Україні введена. Але є одна історія: він почав і створюватися частково. Коли частково створюється правоохоронний орган, ми можемо мати такий результат.

Є правоохоронний орган... У зв'язку з тим, що у нас слухання, ми не приймаємо на даний час ніякого відповідного рішення, такого порядку денного немає. У зв'язку з цим я дозволю висказати такі непопулярні речі, маючи трохи практичного досвіду роботи в правоохоронних органах, про який за цим столом ніхто абсолютно не скаже. Керівник переживає, тому що прокурор образиться. Прокурор переживає, тому що не його напрямок роботи, знаєте, там по цифрах можуть сказати. Але якщо у нас тут

конструктивна розмова, то я скажу, що незалежність любого правоохоронного органу, який наділений повноваженнями розслідування кримінальних проваджень на стадії досудового розслідування, він не має самостійності. Чому самостійності немає? Тому що самостійність любой людини, любого слідчого це тільки визначається одним критерієм – повноваженням прийняти рішення.

На даний час в Україні згідно кримінально-процесуального законодавства приймає рішення слідчий за згодою з прокурором або прокурор, немає критерію прийняття рішення слідчим.

У зв'язку з цим я висловлюю свою точку зору, що немає жодної незалежності у любого слідчого правоохоронного органу. У зв'язку з цим моя дискусія буде йти по двом напрямкам – це Державне бюро розслідувань і Генеральна прокуратура.

Я хотів би все-таки, почув по цифрам, і всі звернули увагу на кількість внесених відомостей до ЄРДР і скерованих до суду, цифри різняться дуже з колосальною прогресією. Чому?

(Засікайте по Яцик, а потім я по регламенту пройду.)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорій Миколайович, у нас Яцик... Вибачте, будь ласка, Григорій Миколайович, я хочу вам зазначити, що Яцик виступала з вступним словом, вона була запланована. У нас є певний регламент, я питав щодо певного регламенту, будь ласка, до 5 хвилин.

МАМКА Г.М. Тоді ми переговоримо по виступам пізніше.

Коли ми цифри побачили, великий розрив між внесеними і скерованими до прийняття рішення. Ніхто не каже цифру скільки закрито, а я кажу, що це вал, який накопичується.

Якщо в поліції собака гавкала, вони вносять відомості в ЄРДР, то тут хтось написав звернення, вони вносять до ЄРДР. Але я не бачу, коли вже

законодавчо "Голос" проти заперечує, приводи і підстави, які мають право перепроверити, ролі прокурора в цій історії. По закону немає, але прокурор може вивчати і скеровувати на територію, якщо ці виконали своє зобов'язання внесли, немає підстав проведення слідчих дій і скеровування на території. Я б все-таки... Визначення підслідності: внесли в ЄРДР, немає підстав...

_____. *(Не чути)*

МАМКА Г.М. В інші органи.

_____. Якщо в поліції гавкнула собака, то так і буде, територіальний орган не буде займатись.

МАМКА Г.М. Так воно так і займається. Так воно зараз є. Максимально. Дивіться, приводи і підстави можна провести ті заяви, де є відкриті факти. Дивіться...

_____. Це ж питання 214-ї... *(Не чути)*

МАМКА Г.М. А я про це сказав, хто проти. Я сказав, хто проти. Я сказав. Робіть, якщо уже немає законодавчо, то тут необхідно механізм свій включати більше турбований і скеровувати. Дивіться, давайте... Дивіться, цифра велика, велика, да. Я потім ще скажу.

Якщо по навантаженню зрозуміла історія, законодавчо прокурор щось працює, але не зовсім на всю потужність, то питання щодо виправдувальних вироків я не чув. Є за цей рік? Должно бути біля десяти. Да, є. Щось про це ніхто не каже.

Ми привикли розказувати про наші здобутки, а про негатив і брак в роботі, в ССРСР називали... А які наслідки від цього: це вина слідчого, суду? Тим паче в ДБР, чому так трапилось? Чи щось на стадії судового розгляду, чи на стадії досудового розслідування?

Ми все-таки б хотіли на комітеті бачити причини, які приводять до таких результатів: закриття кримінальних проваджень, по яким статтям, чому закриваються справи, чи це вал іде як в поліції, що вносимо всі заяви, закриваємо, приймаємо рішення, який відсоток цих речей. Оце корисно було б почути для того, щоб розбити навантаження сто відсотків.

Також у нас є історії. От всі розказують, тут взаємодія між процесуальним керівником, прокурором і співробітниками ДБР. Я не розумію взаємодію, тому що я не бачу регуляторів взаємодії. Наприклад, в засобах масової інформації слідчий скерував проект підозри до прокурора, підозра не підписується. Є? Є. Скарги на наш комітет приходять, підозри, скеровані до прокурора, десь лежить. Я не бачу цього механізму, де йде фіксація цих історій, його не існує, як для мене. І відповіді приходять про те, що ця статистика не ведеться.

Я все-таки б побачив би цифри, якщо розбиратися, у нас на комітеті, а яка кількість взята НСРД. В кількісному режимі мене цікавить: кількість за цей рік, скільки, по яких кримінальних провадженнях по кількості? І яке ж рішення по цих провадженнях: чи послухали – закрили справу? А як же ми тоді людям в рамках закону будемо повідомляти? Ми ж можемо породити... Так повідомлення, реальне повідомлення, чи в справу поклали – тут же ж питання.

Кількість взятих обшуків по кримінальних провадженнях. Тому що тенденція: вносяться в ЄРДР, беруться обшуки без виконання слідчих дій, людям нічого не кажуть, і погнали. Яка кількість кримінальних проваджень, по яких проводилися обшуки, скеровані до суду? Відповідь Офісу Генерального прокурора: не ведеться така статистика.

Але це дуже цікаві, погодьтесь, цифри для того, щоб зрозуміти, куди ефективність тратиться людей.

От ви кажете, відшкодування збитків. А скажіть, будь ласка, а відомості...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорій Миколайович, мені дуже незручно вас перебивати, але так, щоб залишився час на відповідь на ваше питання.

МАМКА Г.М. В ЄРДР коли вносяться відомості по фактах, якщо вже слідчий визначає, факт злочину є? Є. А скільки такими фактовими провадженнями завдано взагалі збитків? Зрозуміло, да? Тому що у нас збитки... Ви розказуєте мені про цифри з того, що скеровано до суду. Скеровані до суду, виставлені форми...

Дивіться: відповідає за Єдиний реєстр досудових розслідувань Генеральний прокурор України. Так визначено в законі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, но у нас по ДБР зараз, вибачте.

МАМКА Г.М. А я пояснив свою позицію. Може, ви не уважно слухали з самого початку. Тому що жоден правоохоронний орган, він не розглядається самостійно, тому що самостійності немає. Слідчий ДБР іде до процесуального керівника, підписує бумажку. Процесуальний керівник не підписав бумажки, слідчий ДБР сидить на робочому місці. К сожалению, так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Григорій Миколайович.

Може, надамо Олексію Олександровичу відповіді?

МАМКА Г.М. А мені не надо. Давайте я використаю його час для відповіді, зам. генерального, і скажу ще декілька моментів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Давайте 2 хвилини.

МАМКА Г.М. Ми говорили з приводу того, що кожна робота правоохоронного органу, вона повинна базуватися на взаємодії, тому що є процесуальне керівництво. Але процесуальне керівництво і питання суду, я говорив за обшуки, скільки відмовлено обшуків. От про ці звірки, я мав на увазі критерії, які відпрацьовані, і звірки проводяться все-таки повинні судами, про які каже... Ви чули відповідь Кравченка. Почекайте. Я вам говорю ще раз...

_____. Адмініструє Державна судова адміністрація.
Адмініструє їх статистику Державна судова адміністрація.

МАМКА Г.М. Тоді дайте мені відповідь, скільки в цьому році взято обшуків, і скільки відмовлено по поданням...

_____. Державна статистика цього не передбачає.

МАМКА Г.М. Не передбачає. Почули всі відповідь? Ви всі почули? Дивіться, я задаю вопросы, які мені, наприклад, незрозумілі, тому що... Почекайте. Дивіться, ви ж запитали мене, я вам задав питання. Ви б не запитували, вели себе нормально, то тоді б это самое, питань би не було.

Внесення відомостей до ЄРДР шкоди також статистика не веде, цифр не існує. Для мене як народного депутата і для суспільства дуже цікаво, а скільки вчинено злочинів і скільки цими злочинами завдано шкоди. Також цього критерію не існує. Критерій також повернення обвинувальних актів і аналіз скасування підозр, які були там, наприклад, пред'явлена підозра, через

деякий час скасована. Також ми його не побачили в звітах. Це є проблемні питання, які необхідно піднімати.

Процесуальний керівник. Позиція по слідству точно така ж сама: процесуальний керівник не може нічого зробити слідчому. Проблема? Проблема. Може зробити тільки керівник. Необхідно все-таки цю історію, казати, крім слова взаємодія, розказувати про свою проблему, якимось чином унормувати цю історію.

На даний час у нас є проблема, наприклад, підміна понять розслідування кримінальних проваджень. Якщо цікаво, я надам інформацію по областях. Наприклад, рахується провадження за слідчими ДБР, а процесуальні керівники активно проводять слідчі дії, оглядають продукцію, товари, звертаються з клопотаннями про проведення обшуків. І по суті, де-факто приймаючи роль і наділення повноваженнями по закону проведення окремих слідчих дій, активно проводять слідчі дії, використовується це. Це є проблема? Є проблема.

А, взаємодія, я вибачаюсь, це взаємодія. Ви ж кажете, що проблем немає. Ми б хотіли ці проблеми почути, да, і пропозиції, як їх внормувати. Для мене, наприклад, слово взаємодія – цього замало.

Що ви опять позбавляєте слова опозицію, можна вопрос?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорій Миколайович, насправді у нас регламентом було передбачено 5, потім я ще надав вам можливість і потім ще надав можливість.

МАМКА Г.М. Дивіться, давайте. Ні-ні, дивіться...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто колеги народні депутати будуть трошки ображатись. Давайте закінчуйте.

МАМКА Г.М. Дивіться, ще одна історія – це щодо притягнення до відповідальності, скерування кримінальних проваджень щодо співробітників правоохоронних органів. Кажуть, що немає визначення співробітників правоохоронних, а в статистиці є, направили.

Я не бачив по НАБУ, щоб скерували за цей рік по співробітникам НАБУ. Не розумію...

_____. Одне було.

МАМКА Г.М. Одне. А скільки кримінальних проваджень по набушниках? От можна мені почути цифру, де фігурантами є...? В кількісний режим. Я вообщє абсолютно до таємниці...

18. За весь період часу?

_____ У цьому році.

МАМКА Г.М. За рік чи за...? Дивіться, із залишком?

_____ . Із залишком.

МАМКА Г.М. Дивіться, я хочу сказати про те, що... Я хочу сказати про те, що якщо залишок... Одне скеровано до суду, а залишок – 18, я запитую: це за весь період? Тому що ДБР трохи раніше робить, чим цей рік. (*Шум у залі*)

(*Загальна дискусія*)

_____. Зараз провадження – 18 кримінальних проваджень, в яких фігурують співробітники...(*Не чути*)

МАМКА Г.М. Це за весь період часу чи за цей рік?

_____. На даний час. На дану хвилину. *(Шум у залі)*

Якісь кримінальні провадження закриваються, якісь...

МАМКА Г.М. Я розумію. Ну є ж термін розслідування – один рік.

_____. Статистикою це не передбачено.

МАМКА Г.М. О, оце відповідь! Статистика...

Можна пропозицію? А можете сформулювати питання, для мене це важливо, для суспільства також важливо, що ж нам треба зробити змінами до ЄРДР, щоб це було передбачено?

_____. *(Не чути)*

МАМКА Г.М. У мене більше питань немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Григорій Миколайович.

МАМКА Г.М. Якщо державна статистика, то ви повинні надавати інформацію в державну статистику. Ви не даєте – не передбачено... Не передбачено?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорій Миколайович, у мене до вас прохання. Ну я от бачу, і Владлен Неклюдов, і Олександр Бакумов, і Максим Павлюк. Але я хочу вам подякувати за таку ґрунтовну все ж таки доповідь, і з того, з чого ви почали, що за результатами наших слухань все ж таки не передбачено прийняття якихось рішень. Але я впевнений, що керівництво Державного

бюро розслідувань з усіх питань, які лунали від вас, вони підготують певний звіт, оскільки відповідно до Закону про ДБР (статті 23) до 15 лютого ми очікуємо, як і Президент, звіт за рік діяльності Державного бюро розслідувань. І я впевнений, що ті питання, які зараз ви озвучили, вони повинні бути деякою мірою викладені в цьому звіті. Тому дякую, Григорій Миколайович.

Олександр Бакумов, будь ласка. Буде прохання до вас все ж таки більш конкретно, по суті.

БАКУМОВ О.С. Більш конкретно і по суті. Добре. Дякую всім за дискусію, за можливість ознайомитися більш детально з вашою роботою.

Я хочу підтримати ту тезу, що все ж таки Державне бюро розслідувань, воно відбулося... Конституція. Державі вдалося сформувати новий орган досудового розслідування, який непогано починає виконувати функцію досудового розслідування.

І окремо хочу подякувати керівництву Державного бюро розслідувань, який є, за таку тісну комунікацію з комітетами. Я вважаю, що якщо ми продовжимо нормально працювати, ми зможемо і 5305 ухвалити, і прийняти цілу низку інших законодавчих ініціатив, які дійсно посилять і зроблять більш ефективною роботу Державного бюро розслідувань.

Що б хотів сказати, дивіться, ми інституційно, статусно дали Державному бюро розслідувань дуже широке, відносно, коло гарантій. Ці гарантії, вони і професійного, трудового характеру, соціальні гарантії, ми посилити і відокремили фактично його, як і НАБУ, від інших органів звичайних, вибачте, що ми їх так назвемо, правопорядку і органів досудового розслідування. І мені здається, що якщо ми вам додали ці конкретні додаткові гарантії, ми маємо право від вас і вимагати трішки більшого ніж від інших. А тому ваша спроможність на сьогоднішній день, вона не розвинута.

Я вважаю, що першочерговим завданням, ми маємо розвивати і посилювати вашу спроможність. Передусім, це розширювати коло злочинів, які можуть перебувати, по яких ви можете бути органом досудового розслідування і це правильно. Якщо ми йдемо на збільшення вашої штатної чисельності, якщо у вас є заробітна плата в три, чотири, в п'ять, а то і в десять разів більша від співробітників Національної поліції, ми кажемо про те, умовно кажу, є такі, так можна порівняти, і ми кажемо про те, що дійсно ми можемо тут користуватися цим вашим статусом.

Що б я хотів – на проблемних моментах сконцентрувати увагу. Я повторюся, як і в минулому році, коли був на звіті, мене дуже хвилює, нас всіх хвилює, – це директор все ж таки. Ну хочеться, і тут голова комітету має на політичному рівні про це казати, і комунікувати це, ми хочемо бачити директора.

Директор – це добре, але так само нас цікавить конкурсне заняття вакантних посад в органах, в територіальних підрозділах і в центральному вашому апараті. На превеликий жаль, ось ці принципи, які гарантовані Законом про Державне бюро розслідувань, зокрема там відкритість, прозорість, підзвітність, підконтрольність, вони не дотримуються в частині проведення конкурсів. І дуже багато людей, які приходять на прийом до мажоритарних народних депутатів, до нас, вони звертаються, що вони брали участь у конкурсі ДБР, однак не почули зворотного зв'язку. Їх або десь там потеряли по дорозі, вони не зрозуміли, як вони склали іспити, чому вони не потрапили там до органу, коли вони брали участь в конкурсі. І я б на це дуже звернув увагу, тому що це робить... оцінку з цього можна зробити, чи відкрито працює Державне бюро розслідувань, чи не відкрито воно працює.

Я хотів би звернути увагу, ми говоримо про все, однак одним також із базових завдань Державного бюро розслідувань є завдання щодо заходів запобігання вчиненню злочинів. Тут, на превеликий жаль, ми не почули і я тут звернув би увагу, що ми мали б це почути або наступного разу, що які

саме заходи запобігання, тобто превенції? Тому що це одна також із базових функцій: не коли вже вчинений злочин і ми його розслідуємо, а коли відповідно ми робимо ще якісь заходи щодо недопущення вчинення того чи іншого кримінально-караного діяння.

Хочу підтримати представника Офісу Генерального прокурора Максима Вікторовича, Юлію Яцик стосовно концентрації досудового розслідування на військовослужбовців. Це важлива тема, зрозуміло, дезертирство, але неприпустимо, що такий орган, з таким потенціалом умовною дріб'язковістю займався, хотілося б інше.

Я думаю, що тут ви точно знайдете шляхи, де ви можете себе реалізувати, бо всі кажуть виключно про корупцію, всі кажуть виключно про ліси, от якісь такі акценти є. Хоча по корупції є НАБУ, зрозуміло, хоч із спеціальними там суб'єктами, однак я б трішки ширше до цього підходив і знаходив би шляхи, по яких ви б могли реалізуватися, я вам от для прикладу скажу.

Подивіться, в органи досудового розслідування на правоохоронців, які користуються автоматизованими базами там поліції, АРМОР, прикордонники, що там у них "Гарт", "Ризик" є, інші. Подивіться, як там опрацьовується інформація про осіб, зараз там хтось подзвонить і скажуть, а ну візьми інформацію на Бакумова, скільки він, куди там виїжджав, які у нього. Це елементарно зробити і це робиться руками правоохоронців, це я для прикладу кажу Бакумов. Взагалі так робиться по всіх громадянах України правоохоронцями і це обробка, незаконна обробка інформації. Це дуже шалений пул, яким має займатися Державне бюро розслідувань, яким незаконно можуть займатися і органи правопорядку, і Служба безпеки України. І я думаю, що там ви знайдете і 163 статтю, і 182 статтю Кримінального кодексу. У вас будуть сотні таких і це все буде суб'єктом, які вчиняють ці злочини, буде представник влади, це військовослужбовці, якщо

це спецслужба, це будуть поліцейські, якщо це правоохоронні... І тут от не пахане поле, бачите.

І я звернув би на це увагу, як воно там робиться, яким чином взагалі. На превеликий жаль, в незаконний спосіб обробляється інформація, яка є конфіденційною відповідно до закону і охороняється Кримінальним кодексом України.

В цілому, я хочу подякувати вам за роботу, за конструктив і побажати вам подальших успіхів в роботі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр.

Хочу лише підкреслити, що, дійсно, коли у нас є виконуючий обов'язки Апарату Верховної Ради, у нас немає з кого питати. Тому що відповідно (буду казати про нас) коли особа виконує обов'язки, то депутати не мають можливості її звільнити. Коли є повноцінний директор того чи іншого органу, якщо ми кажемо про Державне бюро розслідувань, то у нас є певна процедура парламентського контролю. За результатами звіту вже, Григорій Миколайович, ми можемо приймати певні рішення про задовільну чи незадовільну роботу з певними правовими наслідками. Тому я підтримую тезу Олександра Бакумова про необхідність мати все ж таки повноцінного Директора Державного бюро розслідувань. Але наше слухання зараз не про це.

Я хотів би надати можливість для ремарок, питань Владлену Неклюдову і Максиму Павлюку. Максиму Павлюку, а потім Владлену Неклюдову. І надамо можливість для відповіді вже представникам Державного бюро розслідувань.

Давайте. Вже визначилися? Будь ласка.

ПАВЛЮК М.В. Дякую. Дякую, голово. Дякую, Олексій Олександрович, за доповідь, за участь. Я постараюсь коротко, щоб не забирати час у своїх колег.

ДБР фінансується із державного бюджету щороку плюс/мінус 2,5 мільярди гривень, щороку. Це кошти платників податків. І звичайно, всі громадяни добросовісні, які сплачують податки, хочуть і очікують на реальні результати роботи ДБР.

Я у вашому звіті побачив відправлені справи до суду, встановлені збитки, збитки, збитки і передане майно до АРМА, бюджет – майже цифр не побачив. Розкажіть, будь ласка, про роботу, за яку громадяни, які оплачують вам роботу, можуть бути вам вдячні.

Друге питання в мене з приводу митниці. Ви говорили, що ви боретесь, але тим не менше контрабанда як їхала, так і їде. Ринок електротехніки в нас на полицях і ринків, і не тільки, переповнені контрабандним товаром, а ринок контрабандних сигарет зріс, як говорять спеціалісти, на 300 відсотків. Тому боротьби в цьому напрямку, на жаль, я не бачу.

І третє моє коротке питання з приводу відсоткового співвідношення працівників слідчих ДБР. Оскільки ми почули статистику, я би не казав, що це дріб'язок, – військові злочини, 407-а, 408-а. Це далеко не дріб'язок, це у нас особливий період діє в країні, і це важливі кримінальні провадження, які треба розслідувати. І порядок в армії повинен бути, і ми його повинні дотримувались і боротися з тими, хто вчиняє злочини в цьому напрямку.

50 відсотків обвинувальних актів відносно військовослужбовців. А яке все ж таки відсоткове навантаження на інших слідчих? Якщо 50 відсотків здійснює, якщо я не помиляюсь, Третій відділ по військових злочинах відпрацьовує роботу на 50 відсотків. А інші відділи? Їх напевне набагато більше, ніж одного Третього. Чому така різниця, чому такий дисбаланс? Чи можливо, є дисбаланс якийсь?

Можливо, я помиляюсь, і у вас 50 відсотків штату дійсно працює виключно на військові злочини. Можливо, це не так.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Васильович.

Я також уже питав про перерозподіл. Ми минулого разу казали і під час прийняття законопроектів про перерозподіл слідчих й оперативників. Зверніть, будь ласка, увагу, коли ви будете надавати відповіді нашим колегам, бо всі питають про це.

Владлен Неклюдов, будь ласка, питання, якщо можна.

НЕКЛЮДОВ В.М. Дякую, Сергій Костянтинович. Дійсно мені дуже приємно взагалі. І хотів би подякувати і вам, Сергій Костянтинович, за організацію цього важливого заходу, і хочеться подякувати Олексію Олександровичу за те, що він завжди відкритий і готовий до комунікації, спілкування. Якщо людина відкрита, то це свідчить, що вона готова почути нас і вона готова до змін. Я сподіваюсь, ці зміни будуть позитивними. І дійсно, якщо те, що сказала Юлія Яцик, я цього не знаю, ну вона запевнила, що ви будете директором, дай Бог. Ми почули від неї... А вона запевнила, що може вона щось знає, да. То дійсно хочеться, що якщо ви в законний спосіб переможете, то дійсно будете готові для комунікацій і для тих змін, про які вже були побажання і пропозиції від широкого кола учасників, в тому числі там і зміни до КПК. Я думаю, що будемо разом працювати задля того, щоб робота була більш ефективна. До речі, от Ігор Миколайович відмічав, щодо ефективності використання часу, що не завжди ефективно використовується. От потрібно, я теж думаю, повернутись до цього. Можливо, це буде стосуватись і пропозицій до змін, можливо, разом ми підготуємо до 214-ї, можливо, там до інших статей. Однак я теж думаю, що час – це дорогоцінна

така субстанція, її потрібно більш ефективно використовувати. Я теж розділяю цю точку зору.

З приводу вашої доповіді, і вона була начебто звіт ваш за поточний рік, така вона насичена, насичена цифрами. І мені б хотілось запитати. У мене кілька запитань. Які у вас плани на 2022 рік? Що ви плануєте?

І друге запитання у мене стосується того, що ви ж бачили, які зміни відбуваються в суспільстві – боротьба з олігархами, деолігархізація. І як будете відповідати? Ми знаємо про провадження, яке всі обговорюємо – це справа Медведчука. Скільки там? Ми знаємо, що направлена до суду. Які зараз є провадження? Які епізоди і скільки їх? І чи працюєте ви щодо інших олігархів?

Чи плануєте ви давати юридичну оцінку діям інших олігархів, я не буду називати прізвища, можливо, ви скажете, взагалі щодо перспектив розслідування цих проваджень?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Владлен.

Кілька слів Андрій Петрович Осадчук, перший заступник голови Комітету з питань правоохоронної діяльності, представник фракції "Голос" у Верховній Раді.

ОСАДЧУК А.П. Доброго дня! Давайте я одну пораду, а друга, напевно це як якась настанова.

Дивіться, чисто практично, я слухав уважно дискусії і, дивіться, для ефективності будь-якої організації, абсолютно будь-якої, важлива збалансована система – те, що називається КРІ (ключові показники діяльності). І ваш звіт насправді – це все про КПД, ми і ті цифри, і ті цифри досягнули, не досягнули, і при цьому є інші пропозиції, от Григорій Миколайович багато казав, а ви там йому відповідаєте "державна статистика

не передбачає". Ми ж розуміємо, що державна статистика – це ж не Біблія і не Коран, і можна поміняти все.

Я просто до того, що це ваше завдання як керівників організацій – напрацьовувати цю систему КРІ, яка б максимально показувала, наскільки ви ефективно працюєте, і щоб всім було зрозуміло, що ви робите і як вас контролювати.

Ідеальної схеми немає, це постійно змінюється. Але просто до того, що те, що ви вже зараз використовуєте, це дає певну картину розуміння, що взагалі у вас відбувається. Є очевидно резонні пропозиції, що треба вдосконалювати, не треба посилаючись на формальні вимоги державної статистики. Давайте ви будете це просто напрацьовувати і давайте там, не знаю, буде у нас там наступний звіт річний, і ви в тому числі давайте будете нам казати: хлопці і дівчата, от ми пропонуємо оце і оце, ми будемо замирять, учитувать и так далее. Знову ж таки, це єдиний варіант, як можна нормально розуміти всім стейкхолдерам, у вас дела хорошо чи погано.

Друге. На декілька абстракцій вище, я просто хотів би вам розшифрувати те, що сказав наш гість із Європейського Союзу, можливо, це просто не до кінця всім зрозуміло. Ми просто всі коли працюємо, ми дуже зациклені там в своїй песочнице і не до кінця усвідомлюємо, в Україні це стало словом паразитом – слово "відповідальність", але насправді наша відповідальність і значення цієї відповідальності. Я сподіваюся, що зараз всім зрозуміло, в якій ситуації знаходиться Україна. Зараз ми всі чекаємо, коли буде десь 5 годин вечора в Києві, розуміємо чому, у Вашингтоні всі прокинуться і нам подзвонять, і нам, можливо, скажуть (можливо, подзвонять і, можливо, скажуть) взагалі, який є розклад, від якого взагалі залежить наша безпека, наше з вами життя і здоров'я, і, власне, всіх громадян України. Я просто до рівня ставок, які зараз є.

Відповідно якість нашої співпраці із зовнішнім світом залежить в тому числі від того, як до нас ставляться, як до країни – це називається репутація.

А репутація країни, вона залежить від репутації знаєте чого – державних інституцій, як кожна державна інституція працює. І тут ми плавно приїжджаємо до того, як кожний із нас на своєму місці працює. І як це не пафосно звучить, від вашої конкретно роботи залежить ставлення до держави Україна, так само, власне, як і від нашої, і будь-якої іншої інституції. І зараз є велика проблема у наших союзників і у зовнішнього світу, і про це сказав представник Євросоюзу. Вони відкрито вас звинувачують і інші правоохоронні органи не просто у відсутності незалежності, про яку, наприклад, Мамка казав, але це інша історія, це незалежність чисто процесуальна, а про політичну незалежність. Це вам тільки що було сказано, і я це чую зараз на всіх рівнях.

Я розумію, що життя складне, але все, що кожен із нас робить на своєму місці весь зовнішній світ бачить і від цього формує нашу репутацію. Тому я вам просто рекомендую 150 разів думати, ви професійні люди, але 150 разів думати перед тим, як щось робити, особливо, якщо ви відчуваєте, що це має політичний підтекст. Розумію, що життя складне, але, ще раз, це дуже впливає на нашу спільну репутацію. Тому, я не тисну. Тому є закон, є принципи роботи ДБР, Бакумов згадував: прозорість, підзвітність, позаполітичність і так далі. І це не мають бути просто слова в законі, це те просто, чим ви маєте керуватися. І, якщо ви будете це максимально якісно це робити користь буде не тільки для ДБР, не тільки для правоохоронної системи, не тільки для подолання злочинності, корупції і так далі. Ми говоримо про інтереси і репутацію держави Україна, і від вашої роботи це залежить.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрій Петрович, що ви так звернули увагу на стратегічні питання.

Я особисто від себе продовжу більш практичні аспекти питань і надам вам можливість зреагувати на всі питання, на всі виступи з боку наших колег. Про що йде мова?

Нещодавно, десь приблизно місяць тому, у нас була нарада в Офісі Генерального прокурора з Венедіктовою Іриною Валентинівною щодо певного небалансу між здійсненням парламентського контролю з боку Комітету з питань правоохоронної діяльності, з боку всієї Верховної Ради, невтручанням в діяльність органів, які здійснюють досудове слідство, а з іншого боку, все ж таки дотримання гарантій депутатської діяльності. І ви казали про наявність певних кримінальних проваджень – чи то оголошення підозри, чи то передання до суду.

Скажіть, будь ласка, от чи виникали у вас якісь проблеми, якісь практичні аспекти під час саме досудового розслідування по цих провадженнях? Можливо, нам щось треба вдосконалити? Тому що лунають від певних наших колег пропозиції: давайте не тільки Генеральний прокурор буде здійснювати певні процесуальні дії по відношенню до народних депутатів, а й заступники, наприклад, перший заступник. Я впевнений, що в нашому комітеті не досить багато буде голосів, якщо дійсно буде така от історія з заступниками, але потрібно спілкуватися з колегами. Це перше питання. Тому що воно мене як голову комітету дуже хвилює. Чому? Тому що вчора у нас було засідання, були питання по відношенню до тиску на наших колег, на пана Дмитрука. Періодично є питання від пана Куницького, інших наших колег. Тому це нас, дійсно, хвилює.

І друге питання. У вас діє такий екстериторіальний принцип. А якщо ми кажемо про прокуратуру, там все ж таки по-іншому сформована діяльність, да. А Якщо ми кажемо про полтавську... про ваше полтавське територіальне управління, а там і Харківська область, там і Суми. А відповідні прокуратури здійснюють процесуальне керівництво. Як це збалансувати? Тим паче, в іншому комітеті ми зараз приймаємо участь і

працюємо над певною картою судів, приймаючи до уваги децентралізацію. Тому де знайти отой баланс, коли принцип, за яким побудоване ваше територіальне управління, надавав би ефективну можливість співпрацювати з процесуальними керівниками, які в деяких випадках знаходяться там за 200 кілометрів чи навіть більше?

Дуже вам дякую за ваше терпіння, за те, що ви вислухали всіх наших колег. Я надам вам можливість для відповіді.

Я бачу, Григорій Миколайович, там маленький... Один, Григорій Миколайович, один, будь ласка.

МАМКА Г.М. От скажіть, будь ласка. Існують терміни досудового розслідування, строки, от рік. І, наприклад, змодельюємо ситуацію. Вносять відомості до ЄРДР. Встановлений факт склад злочину. Але за рік жодної слідчої дії, і слідчий закриває це провадження, поліції, там БЕБ, там інших органів. Тут же ж у нас органів більше чим... Прокурор 20 днів не скасовує цього рішення. То єсть воно вступило в законну силу, як я називаю. Це уже там комбінації прокурора, там своїми повноваженнями через п'ять років скасує.

Як ви вважаєте чи слідчий і прокурор зробили всі намагання щодо розслідування даного кримінального провадження? Чи може, тут в цій історії є якийсь склад злочину? І, якщо є склад злочину... Розумієте, от заявнику все рівно, вони проводили слідчі дії чи не проводили, результату немає, закрито за строкам, тому що термін закінчився. Сейчас сплошь и рядом закриття таких проваджень і прокурор теж там реагує по-іншому. А от в цій ситуації, якщо немає жодної слідчої дії, чи є склад злочину тут якийсь прокурора і слідчого? І чи є така категорія проваджень?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Григорій Миколайович.

Олексій Олександрович, багато лунало питань. Я бачу, що досить ретельно ви все занотовували. Можливо, хтось з ваших колег, ви передасте слово, більш ґрунтовно відповідь на деякі з них. Будь ласка.

У нас, я бачу, було заплановано роботу до другої години. Але, мені здається, ми трошки розширимо наш регламент, десь може хвилин на 10-15, тому що всі чекають ваших відповідей.

СУХАЧОВ О.О. Дуже дякую, Сергій Костянтинович. Дуже дякую, шановні присутні, шановні народні депутати.

Я дуже коротко буду відповідати з метою збереження часу. Але хочу сказати, що Державне бюро розслідувань відкрите до спілкування зі всіма категоріями громадського суспільства, у тому числі з народними депутатами. Ми проводимо постійні зустрічі з представниками парламентського комітету, який здійснює контроль. Якщо виникає питання проведення особистої зустрічі, я жодному народному депутату не відмовив. Водночас лунають і маніпулюють чи статистикою, чи показниками, чи нашою результативністю окремі депутати, які чомусь не володіють інформацією, чим живе Державне бюро розслідувань, які проблеми існують на сьогодні крім законодавчих. Тому у мене особисто складається враження, що, ну напевно, окремим представникам депутатського корпусу нецікаво, але бажають використання деяких механізмів популяризації своєї особистої. Тому почну з відповідей.

Щодо зауважень, які лунали з боку Кравченка Станіслава Івановича. Хочу сказати, що ми обговорювали з ним особисто ці питання після проведення останнього слухання в профільному комітеті. І маю повідомити, що він, напевно, керувався тією проблематикою, яка була в попередній період. Але 375 стаття, про яку напевно він казав, вона декриміналізована, а ті кримінальні провадження, які перебували у слідстві Державного бюро розслідувань, були зареєстровані за іншими складами злочину. Я особисто проведу додаткову зустріч та ми це питання знімемо з повістки.

Друга позиція досить широка – від Яцик Юлії Григорівни. Я почну, напевно, з головного. Про те, що неодноразово були зауваження в бік там Державного бюро розслідувань, безпосередньо до слідства стосовно організації та ефективності розслідування злочинів у військовій сфері, а також витрачання ресурсу Державного бюро розслідувань на розслідування вказаної категорії. Але я хочу повідомити, що не Державне бюро розслідувань затверджувало певну категорію злочинів у статті 216. Тому, якщо будуть прийняті відповідні зміни, ми їх приймемо та будемо організовувати досудове розслідування за іншими складами злочину, але поки вказана категорія злочинів закріплена за ДБР, ми будемо виконувати свої обов'язки.

Далі. Що стосується конкурсних комісій територіальних управлінь. Моя особиста думка і мене підтримують всі керівники, безпосередньо як діючий заступник Соколов Олександр Володимирович, керівники підрозділів центрального апарату та більшість директорів територіальних управлінь. З врахуванням того, що це дуже складне питання – кадровий підбір у складі Державного бюро розслідувань, в центральному апараті створено понад 20 кадрових комісій, кожна за своїм напрямком, будь-то слідство, оперативний блок, державна служба. Тому...

П'ять представників з управління внутрішнього контролю – це антикорупційна діяльність і, якщо Юлія Григорівна не знає, я їй повідомлю, просто треба частіше спілкуватись, а не під час проведення слухань. В законі чітко прописано, що управління і внутрішнього контролю здійснює антикорупційну діяльність, в тому числі забезпечує проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфу. Наголошую на тому, що ви всі знаєте, що це єдиний орган правоохоронний, в якому психофізіологічні дослідження проводяться як перед вступом до Державного бюро розслідувань, так і щороку стосовно кожного працівника, в тому числі керівництва.

Тому повернусь до територіальних управлінь. Дійсно, завдяки підтримці Яцик Юлії Григорівни був реалізований та підготовлений законопроект 5305, у тому числі важливий аспект як збільшення працівників Державного бюро розслідувань з 1 тисячі 600 до двох з половиною тисяч. Вказана позиція необхідна Державному бюро розслідувань з метою забезпечення розвитку територіальних управлінь. Дійсно, навантаження на слідчих дуже велике. Середнє навантаження на кожного слідчого територіального управління – це 132,3 кримінальних провадження за рік (2021). В центральному апараті – 23 кримінальних провадження. Водночас я хочу дещо поправити Юлію Григорівну, що в центральному апараті працює 743 працівника, але це не слідчі, слідчих 136 в Головному слідчому управлінні, але і категорія проваджень дещо інша.

Далі. Що стосується Майдану. Напевно, не уважно слухала Юлія Григорівна, тому що і я, і Максим Вікторович інформували вас і суспільство і громадські організації про результати роботи управління у справах Майдану. Крім того, хочу наголосити, що щомісяця Державне бюро розслідувань спільно з Офісом Генерального прокурора готує інформацію, яка розміщується на офіційних ресурсах інформаційних як Державного бюро розслідувань, так і Офісу Генерального прокурора. Приділяється максимальна увага як керівництвом Офісу Генерального прокурора, так і керівництвом Державного бюро розслідувань щодо якості та ефективності досудового розслідування у вказаній категорії проваджень.

Крім того, за 7,5 років провадження, як сказав Максим Вікторович, яке налічує більше 1 тисячі 500 томів, було завершено стосовно десяти високопосадовців. Я хочу нагадати, що в березні місяці ми заявили, дуже сміливо заявили про те, що ми завершимо досудове розслідування по вказаному в кримінальному провадженню в 2021 році. Але ми це зробили, це зробили звичайні слідчі та процесуальні керівники, незважаючи на те, що

дуже великий обсяг самих матеріалів та кримінальних правопорушень, які досліджувались злочини, які досліджувались слідчими та прокурорами.

Далі.

_____. *(Не чути)*

СУХАЧОВ О.О. Ми вже оголосили 290 статтю Кримінального процесуального кодексу, матеріали передані до сторони захисту з метою ознайомлення. Який час займе – я сьогодні не можу повідомити вас. Але слідчі свою роботу завершили.

ЯЦИК Ю.Г. Олексій Олександрович, у мене не було якраз питань з приводу справ Майдану. Це ви мене не уважно слухали. Я задавала питання по резонансним справам окрім справ Майдану. Перепрошую.

СУХАЧОВ О.О. Добре. Я тоді додам інформацію, Хотів її окремо сказати. От немає резонансних кримінальних проваджень. Я хочу нагадати, як в 2020 році в жовтні місяці відбулась дуже трагічна подія, ми особисто з Максимом Вікторовичем Якубовським перебували на місці пригоди, – авіакатастрофа Ан-26. Так от, в рекордні строки було завершено досудове розслідування. В травні місяці було завершено досудове розслідування щодо авіакатастрофи, притягнуто до кримінальної відповідальності, у тому числі командувача Військово-Повітряних Сил. Сім'ї загиблих курсантів 26 молодих юнаків були визнані потерпілими. Тому хочу сказати, що це непоодинокий кейс. У тому числі хочу привести як приклад. Це ефективна робота слідчих бюро і прокурорів в частині розслідування кримінального провадження так званого – побудови кораблів проекту "Кентавр". Збитки у вказаному кримінальному провадженні складають 444 мільйони гривень. Вже притягнуто до кримінальної відповідальності чотири високопосадовця:

два колишні директори Департаменту Міністерства оборони, колишній заступник міністра оборони та керівник підприємства, яке виконувало оборонне замовлення.

Крім того, хочу сказати щодо резонансності. Крім передачі майна, нерухомого та рухомого майна до АРМА, в цьому році тільки за одним кримінальним провадженням, що розслідувалося управлінням зі справ Майдану, передано активів до АРМА на суму 1 мільярд 400 мільйонів гривень. Чому це не було зроблено понад 7 років? Це ж є питання. Але ніхто не каже про ефективність слідчих Майдану.

Далі, щодо провадження, про яке казала Юлія Григорівна, – злочинна організація, яка діяла у складі працівників поліції та працівників Укрзалізниці. На сьогоднішній день вже притягнуто до кримінальної відповідальності 9 осіб, планується ще. Я не хотів говорити, але керівник Головного слідчого управління сказав – 5 осіб. Не буду казати, з якої категорії, але це 14 осіб, які розкрадали майно Укрзалізниці.

Стосовно питання, чому перебувають працівники Національної поліції на посадах. Це питання не до ДБР, це питання до керівництва Національної поліції. Я особисто вчора спілкувався з Юлією Григорівною, сказав, я розберуся, я знаю особисто це провадження, але їх дуже велика кількість, я не зміг одразу відповісти, в якому стані воно знаходиться. Але через декілька хвилин перетелефонував і повідомив Юлію Григорівну про те, що ми заслухаємо стан досудового розслідування і ґрунтовно повідомимо її про перспективи. Не знаю, чому сьогодні це питання було головним, одним з головних.

Щодо РГК, хочу сказати, що на виконання зауважень комітету було в терміновому порядку організовано обрання Ради громадського контролю. Я хочу нагадати, що це 15 фахових правників, які постійно проводять роботу. Це один із інструментів спілкування з громадськістю. Крім того, 3

представники РГК входять до дисциплінарної комісії, я це говорив під час виступу.

Стосовно народних депутатів, Олександр Сергійович Бакумов. Хочу сказати, що з Олександром Сергійовичем постійний контакт під час спілкування і в комітеті. Я особисто і колектив Державного бюро розслідувань вдячні за його позицію.

Щодо запобігання. Знаєте, я особисто приділяю цьому увагу, і ми розпочали в цьому році таку роботу. Дійсно, вона передбачена як основне із завдань Державного бюро розслідувань. І сьогодні ми можемо говорити про те, що ця робота організована у сфері протидії катуванням, не тільки укладання офіційної угоди з Уповноваженим Верховної Ради з прав людини, а й робота з правоохоронними органами, робота з Державною кримінально-виконавчою службою. Це робота з Міністерством юстиції щодо інформування з проблемних питань, у тому числі кадрових, які існують сьогодні в системі виконання покарань.

Крім того, є статистичні дані, які я наводив під час свого виступу, не буду зупинятись. Але це дуже слушне зауваження, ми його будемо розвивати, у тому числі в частині корупції у митних органах під час здійснення своєї професійної діяльності та забезпечення життя такого негативного явища, як контрабанда. Дійсно кризове явище для нашої держави.

Ми приділяємо дуже велику кількість часу для того, щоб безпосередньо втручатись та руйнувати цей механізм. Хочу сказати, що завдяки нашій спільній роботі, повторююсь, це дуже важливо, 2021 рік – збільшення надходжень платежів порівняно з 2020 роком відбулося на стратегічних митницях, таких, як, буду повторюватись, Київська, Львівська, Одеська, Чернівецька, відбулося за рахунок спільної роботи з усіма правоохоронними органами.

Незважаючи на те, що є і негативна статистика щодо притягнення до кримінальної відповідальності окремих працівників митниці та Прикордонної служби...

_____. *(Не чути)*

СУХАЧОВ О.О. Ми користуємося офіційними даними у взаємодії з Державною митною службою. Ми спілкуємося безпосередньо з керівництвом ДМС, як з попереднім так і сьогоднішнім, тому ми маємо можливість живого спілкування.

_____. Я вам вірю, але я просто до того, що назовні виходить інформація, яка, власне, ставити може під сумнів вашу роботу, я про те, що вам потрібно синхронізуватися... *(Не чути)*

СУХАЧОВ О.О. Завжди навчали так, що інформацію, яку ти отримав необхідно перевірити через офіційні масиви або джерела. Тому я користуюсь інформацією, яка офіційна.

Буду продовжувати. Інформація щодо конкурсів. Так, є така проблема. Ми вже підійшли до того, щоб створювати електронний кабінет кандидата, щоб був доступ до інформації. Є певна проблема, є образи, але немає можливості спілкуватися зі всіма кандидатами, тому що їх велика кількість, бажаючих працювати в бюро. Але чому не заповнюємо на 100 відсотків? Тому що є певні запобіжники, які ми для себе враховуємо під час роботи з кандидатами.

_____. *(Не чути)*

СУХАЧОВ О.О. Слушне зауваження, ми для себе...

(Загальна дискусія)

Да, Максим Васильович Павлюк: бюджет Державного бюро розслідувань 2,5 мільярда. Так, звісно в цьому році понад, якщо я не помиляюся, 160 мільйонів гривень було збільшення завдяки вашій підтримці, Міністерства фінансів. Але я хочу нагадати, що орган створюється і це не заробітна платня працівників Державного бюро розслідувань. Повертаючись до заробітної платні, то працівник отримує, оперативний працівник чи слідчий, понад 65-70 тисяч, не в 10 разів більше чим у Національній поліції і не в 5. Але ми організуємо не тільки забезпечення фінансове наших працівників, а й розбудову органу: це придбання технічних засобів, це придбання транспорту, придбання будівель, проведення ремонту.

І завдяки у 2021 році нашій спільній роботі з вами, на сьогодні у складі територіальних управлінь працюють відокремлені підрозділи в кожному обласному центрі. Це не тільки працівники, яких ми прийняли на роботу, ми ще їх забезпечили робочим місцем, персональним комп'ютером, засобом пересування, засобами зв'язку та інше. Тому є певні застереження, але я можу приділити там більше часу для того, щоб це обговорити.

Далі. Неклюдов Владлен Михайлович: які пріоритети 2022 рік. Ми для себе вже обговорювали це питання, тому що грудень місяць, вже 9-е число, необхідно спланувати, чим ми будемо займатися в січні та протягом там першого півріччя.

Для себе зупинилися на першочергових пріоритетах: це протидія катуванню, це протидія корупції в митних органах, це активізація та активна робота по справах Майдану. В залишку наразі сьогодні 85 кримінальних проваджень, 34 з яких зупинено у зв'язку з виконанням міжнародних правових доручень та у зв'язку з виконанням розшуку осіб.

Крім того хочу сказати, один із пріоритетів – це зловживання в бюджетній сфері. Це широке завдання, яке ми для себе будемо ставити.

Будемо розробляти алгоритм протидії чиновникам, особам, які уповноважені представляти нашу державу, які нечисті на руку.

_____. Тут я хотів би наголосити... *(Не чути)*

СУХАЧОВ О.О. Я знаю, про що ви говорите. Це акт КРУ, це 27 мільярдів міського бюджету, за декілька років було досліджено. Є кримінальне провадження за вказаним фактом у Державній фіскальній службі. Ми підняли питання вже щодо зміни органу досудового розслідування, але поки що рішення не прийнято.

Водночас, територіальне управління, розташоване в місті Полтава, організовано вже роботу за низкою кримінальних проваджень у частині зловживань в бюджетній сфері саме у Кривому Розі.

Далі. Щодо Медведчука. Ми неодноразово інформували суспільство про те, що у Державному бюро розслідування за 2021 рік перебувало два кримінальних провадження. Одне з них вже завершено, виконується 290-а Кримінального процесуального кодексу. Друге кримінальне провадження знаходиться в активній стадії досудового розслідування, де вже оголошено підозру трьом громадянам України. Слідство триває, але я не буду зараз розголошувати таємницю слідства щодо наших планів та намірів. Надіюсь, що ви розумієте мене.

Щодо, чи плануємо працювати по олігархах. Якщо буде відповідна інформація, фактичні дані – фактичні дані, які свідчать про певне кримінальне правопорушення, слідчими буде прийматися рішення, незалежне від керівництва Державного бюро.

Так, Сергій Костянтинівич, хочу повідомити, в нас сьогодні немає проблеми в територіальних управліннях щодо взаємодії з прокурорами та суддями. Чому? Дійсно вона була в минулому році, тому що не було запроваджено практики взаємодії прокурорів з відокремленими відділами,

які вже працюють в обласних центрах. Але була певна реакція, Генеральний прокурор підписав відповідний наказ. І сьогодні слідчі підрозділи, які діють не на базі територіальних управлінь, а в обласних центрах, вони комунікують з прокурорами на місцях.

Крім того, завдяки співпраці з Верховним Судом ми теж відрегулювали питання взаємодії з місцевими судами. Водночас у нас є проблематика, яку ви знаєте, яка визначена в законопроекті 5305, – це необхідність перенесення територіального управління з міста Мелітополь до міста Запоріжжя з урахуванням відстані 125 кілометрів, тому що апеляційний суд знаходиться в місті Запоріжжя.

_____. *(Не чути)*

СУХАЧОВ О.О. Так.

_____. *(Не чути)*

СУХАЧОВ О.О. Обласними, так.

_____. *(Не чути)*

СУХАЧОВ О.О. Щодо народних депутатів. Під час організації досудового розслідування, я не пригадаю, щоб у нас були певні якісь непорозуміння з Офісом Генерального прокурора. Я сьогодні не знаю такої інформації. Мені не доповідали, що у нас є якісь проблеми.

_____. То есть система працює ефективно...

СУХАЧОВ О.О. Система працює максимально ефективно і Генеральний прокурор повністю виконує свої функції.

_____. Тобто Генеральний прокурор щодо п'яти народних депутатів спроможний вчинювати всі процесуальні дії особисто. Правильно я зрозумів? І у вас там ніяких затримок не було.

СУХАЧОВ О.О. У нас не було жодної затримки. Якщо, мабуть, у слідства є...

_____. *(Не чути)*

СУХАЧОВ О.О. Ми не можемо реєструвати будь-яку інформацію стосовно народного депутата, вносить в ЄРДР Генеральний прокурор.

(Загальна дискусія)

Я ще раз хочу сказати, що Державне бюро розслідувань протягом 2021 року дійсно розвинулося. Це свідчить і про створення відокремлених підрозділів, це свідчить і про взаємодію з профільним комітетом. І ми всі маємо надію на те, що буде прийнятий у другому читанні законопроект. Це свідчить про те, що сьогодні в Державному бюро розслідувань створена команда професійних слідчих, професійних оперативних працівників.

Лунали зауваження щодо "давайте будемо розглядати питання детективів". Ну ми маємо можливість спостерігати, особисто я, там в Національному антикорупційному бюро, де вони теж зустрілися з такою проблемою, що детективи є, які спеціалізуються на слідстві, є детективи, які спеціалізуються на оперативній роботі. Тому не вважаю, щоби ми зараз змінювали діючі структури. Це знов нас буде відкидати на декілька кроків назад. Тому зауваження, які звучали на адресу Державного бюро розслідувань, на мою особисто, ми приймаємо, ми будемо їх враховувати в

подальшій діяльності. Крім того, підготуємо відповідну офіційну реакцію, розробимо відповідний план реагування, для себе перш за все, і будемо у подальшому виконувати свої завдання, які є чітко визначені законом і шляхом реалізації повноважень, які надаються профільним законом.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексій Олександрович.

Шановні колеги, хочу вам повідомити, що ми вже працюємо три з половиною години, вже на півгодини, приблизно, ми перевищили наш запланований час роботи.

Але наостанок хочу сказати про те, що як і минулого разу на підставі всіх виступів, питань ми підготуємо рекомендації від комітету, оскільки формат комітетських слухань передбачає висловлення та узагальнення рекомендацій слухань з їх подальшим затвердженням на засіданні комітету.

Секретаріатом комітету на підставі всіх виступів і стенограми буде розроблено проект відповідних рекомендацій.

Я хочу попросити також учасників комітетських слухань надіслати на адресу комітету впродовж найближчих двох тижнів ваші рекомендації для їх використання у нашій подальшій спільній роботі.

Хочу подякувати всім учасникам слухань і нашим міжнародним партнерам, які приймали участь у нашій роботі. Я впевнений, що саме компетенція наших партнерів з Європейського Союзу, зі Сполучених Штатів Америки, їх експертних висновків допоможе нам в нашій роботі, в роботі Державного бюро розслідувань. Я був радий почути, що є певна комунікація, хоча, з моєї точки зору, є певні і проблеми, пов'язані все ж таки з необхідністю вдосконалення практики, співпраці з нашими міжнародними партнерами.

Але тим не менше на останок зазначу, що я і для себе почув певні висновки, які ми повинні будемо реалізувати в нашій роботі. Наприклад,

навіть я, будучи адвокатом, у деяких випадках використовував у якості позиції захисту недостатнє врегулювання терміну "працівник правоохоронного органу". І можу взяти на себе особисту відповідальність, все ж таки на базі комітету з колегами, з Комісією з питань правової реформи напрацювати певні законодавчі зміни для того, щоб дійсно всі присутні, і Державне бюро розслідувань, і представники судової гілки влади, могли мати розуміння, все ж таки як застосовувати законодавство.

Вважаю наші слухання вдалими. Наостанок зазначу, що, безумовно, відповідно до Закону України "Про Державне бюро розслідувань" ми будемо чекати до 15 лютого звіт. Я впевнений, що всі почуті рекомендації, пропозиції, після того, як вони будуть викладені у письмовому вигляді, ви до них дослухаєтесь. Тому що, дійсно, якщо казати про громадську раду, вона запрацювала і зараз працює. І буду вам дякувати за те, що ви це врахували після минулих засідань.

Але, тим не менше, відмічу і певні нюанси, про які казали наші колеги. Дійсно, орган повинен бути деполітизований. Абсолютно чітко і ясно про це зазначив і Андрій Петрович Осадчук, про це казав Григорій Миколайович як представники опозиції. Тому побажаю вам успіхів в роботі, результативно закінчити рік і будемо чекати вже наступного року вас зі звітом.

Вважаю, що слухання пройшли в конструктивному руслі, всі присутні зможуть зробити певні висновки.

Дякую вам за роботу.